

3

4de jaargang nr. 3 juli-aug-sep 2006

Meander

natuurpunt

Natuur rondom Leie, Schelde en Zwalm

MEANDER

is het regionale contactblad voor de leden van de Natuurpuntafdelingen Schelde-Leie, Scheldevallei, Vlaamse Ardennen, Oudenaarde, Ronse en zwalm.vallei en voor de verschillende werkgroepen. Iedereen is welkom op onze activiteiten, ook niet-leden. Deelname aan wandelingen is steeds gratis en vrijblijvend

Lidmaatschap: Wie zich binnen onze regio aansluit bij Natuurpunt vzw krijgt automatisch ook driemaandelijks **MEANDER**.

Ledenadministratie

Arsène Benoot, Gampelaerdedreef 67, 9800 Deinze, tel. 09/386.38.95, arsene.benoot@skynet.be.

zwalm.vallei: Bart Magherman, Leonce Roelsstraat 5, 9620 Zottegem, 09/360.09.99, b.magherman@scarlet.be

Redactie

Jo Buysse, tel. 09/385.52.89
email: jozef.buysse@scarlet.be
Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10
email: johan.cosijn@worldonline.be
Norbert Desmet, gsm 0494/65.33.91
email: desmetnorbert@hotmail.com
Rik Desmet, tel. 09/386.46.63
email: desmet.rik@scarlet.be
Philip Vergeylen, tel. 09/361.26.80
email: philip.vergeylen@scarlet.be

Foto's worden bezorgd aan:

jozef.buysse@scarlet.be

Werkten mee:

Arsène Benoot, Jo Buysse, Tom Buysse, Johan Cosijn, Luc De Clercq, Ronny De Clercq, Gilbert De Ghesquière, Emiel De Jaeger, Patrick De Rore, Rik Desmet, Norbert Desmet, Geert Desutter, Herman De Waele, Karel De Waele, Jurgen Dewolf, Pieter Espeel, Jan Francois, Filip Hebbrecht, Bart Heirweg, Willy Herremans, Norbert Huys, Filip Keirse, Yvette Moerman, Gerard Mornie, Yvonne Oussoren, Daniël Packet, Jan Post, Eddy Saveyn, Dirk Van den Berghe, Paul Vandenbulcke, Philip Vergeylen, Hugo Verschelden.

Kafffoto's en achtergrondfoto op blz. 4 en 5: Gierzwaluwen door Gerard Mornie.

Oplage: 2000.

Gedrukt op cyclusprijs 90 g bij "Druk in de Weer" Gent.

3	Beste natuurvrienden
4	Apus apus: zonder poten (bis)
9	25 jaar Burreken
12	Website nieuws
13	Eekhoorns aan het werk
14	Klaveren troef: er zijn er die vals spelen
16	Plantenwerkgroep VA plus nu ook op het web
	Kalender: uitneembaar katern
18	Latijn en Grieks
19	Buddleja davidii, verklaring van de naam
20	Doen ze het of doen ze het niet?
21	Werkgroependag op 1 mei: verslag
22	Plantensafari in Oudenaarde
25	Zonder voetbal
25	Akkervogelproject
26	Vogelwaarnemingen maart-mei 2006
27	Middelste bonte specht
27	We delen in de rouw van
28	Viroinuitstap 5 juni: verslag
29	Cursus paddestoelen voor gevorderden
30	Muizenissen
30	Grensoverschrijdende padden
31	Diavoorstellingen
31	Rund en Schaaap: aanvulling
31	We delen in de vreugde

Beste natuurvrienden

■ Norbert Desmet

Twee belangrijke zaken staan voor de deur: de vakantie en de gemeenteraadsverkiezingen. Met het eerste zullen jullie hopelijk wel weg weten, al is dat in tijden van algemene volksverhuizing niet altijd even gemakkelijk. We wensen jullie allemaal alvast een deugddoende, rustige natuurvakantie. Over het tweede moeten we, desnoods vanuit onze luie vakantiezetel, toch even nadenken. We hebben daar meer verantwoordelijkheid dan we denken: welke ploeg zetten we weer voor zes jaar aan het roer van onze gemeenten. Onderschat hun rol niet, lintjes knippen en het glas heffen ter gelegenheid van een jubilee of een opening is er, voor de meesten toch, maar een deel van. Ze krijgen ook in het luik natuur-milieu een steeds grotere verantwoordelijkheid toegewezen van de hogere overheid. Het gaat over bouwvergunningen en BPA's waar de natuur al eens onder druk komt, het gaat over verkeersveiligheid, afvalbeheer, ruimtelijke ordening, groenbeheer, educatie... Bekijk maar eens het beheer van de wegbermen in deze tijden en dan merk je wel vlug dat de ene gemeente het duidelijk beter doet dan de andere. Ook op gebied van ondersteuning bij aankoop en beheer van natuurgebieden zijn er immense verschillen. Die beleidsmensen strijken tegenwoordig ook een niet onaardige wedde op voor hun functie, dus mogen we ook verwachten dat zij met kennis van zaken of het nodige advies hun best doen, ook op vlak van natuur en milieu.

Hoe ze het doen volgde ik nauwgezet op in mijn eigen gemeente en de eindsom is dat het wel wat groen kleurt, maar eigenlijk niet eens friscgroen, eerder bleekgroen. Initiatieven rond natuur zijn schaars, de adviesraden rond milieu en natuur zijn ofwel op sterven na dood (Gecoro bv. -gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening) en de Minaraad is een karikatuur van wat het zou kunnen zijn, soms eerder een landbouwbeslissingsraad dan een milieu- en natuuradviesraad. Zo proberen we wat beweging te krijgen in het Paddenbroek, een schitterend natuurpareltje van amper 14 ha in eigendom van de gemeente en in hun achtertuin gelegen. De mogelijkheden op gebied van natuureducatie voor de plaatselijke scholen zijn groot en bovendien is het een

gebied met stip op de Vlaamse kaart door zijn biodiversiteit als moerasgebied. Sinds 1992 ligt het gebied onder de paraplu van de gemeente wat weg te kwijnen: minder padden, minder libellen, minder vogels, weinig tot geen beheer wegens geen interesse en geen personeel... Maar nog steeds met de zeldzame Moerassprinkhanen en met 's winters o.a. veel Waterpiepers die daar komen slapen. We zouden met Natuurpunt het beheer willen overnemen en moeten onze plannen doorheen de Minaraad en de gemeenteraad loodsen. Hoewel het gebied op het gewestplan reservaatgebied is staan alle landbouwers, vissers en boogschutters plots op hun achterste poten: ze moeten terugplooiën en iets van hun 'verworven rechten' inleveren. Dan is er een krachtig bestuur nodig dat beslissingen neemt voor het algemeen belang in de gemeente, met troeven als de educatieve waarden en natuurwaarden. Maar men twijfelt omwille van de stemmen. En dan komen we niet ver met ons modewoord 'biodiversiteit', nochtans fel bezongen in folders en nationale voorwoorden: voor de meeste gemeenteraadsleden is dat een onbekend begrip en dus ook van geen waarde. Als de Moerassprinkhaan als rode stip op de Vlaamse kaart erbij gehaald wordt beweegt er bij sommigen wat: Kluisbergen komt in de kijker! We kunnen maar hopen dat het de goede kant uitgaat... ook met natuur en milieu in de volgende jaren.

Ik dacht deze vakantie natuur en gemeente even te testen of was het om de herinnering aan mijn jeugd terug te vinden met een vishengel in de hand? Wat dacht je, uiteraard in het Paddenbroek. Ik werd nr 17 met mijn 'permis' of gemeentelijk visverlof. Rust? Vergeet het. Na tien passen langs de oever word ik aangesproken door een nogal potige vijftiger die met zijn zoon, als enige vissers, eerst tussen de zeggen verborgen zat. Goe weerke, nieuwelingske zeker, schoon natuur hier... uitmondend in visadviezen en kritiek op de groenen. Gezien zijn volume beperk ik de discussie. Als ik zeg dat ze de verkeerde vis uitzetten waardoor het water ziek wordt, zit ik op 't goede spoor. Allé ge kent ter toch wat van, er zit teveel baars op, die eet al de 'veus' (=broed) op, er moeten meer andere vissoorten komen. Diversiteit! Een Stella of ne Maes, ik mag kiezen uit zijn visbak, diversiteit toch ook? Of krijgen ze allebei al een Braziliaans smaakje? We zijn 't er over eens: gemakkelijk is anders en ook de visser zegt: stem voor de goeie, het is belangrijk!

Apus apus: zonder poten (bis)

Jo Buysse

En ontmoeting met misschien wel de meest wonderlijke vogel van onze planeet komt niet tot stand ergens in een of ander ontoegankelijk regenwoud na een vermoeiende vliegreis naar Zuid Amerika. Nee, je ontmoet hem in je eigen buurt, op 5 minuten of minder van je woning. Maar helaas, vermoedelijk omwille van zijn ietwat donker kostuumpje, letten de mensen nauwelijks op hem. Of het moest zijn dat ze hem als zwaluw herkennen, wat onze vogel niet helemaal kan waarderen. Want al zijn zwaluwen echte vliegkunstenaars, aan de prestaties van een Gierzwaluw kunnen ze niet

Gierzwaluw

foto: Gerard Mornie

tippen. Toch krijgt onze hoofdfiguur bij ons die naam opgespeld terwijl wetenschappers hem de geslachtsnaam apus hebben toegedicht of anders gezegd: zonder poten. En om dat kenmerk nog eens extra in de verf te zetten hebben ze er als soortnaam nog eens apus aan toegevoegd. Apus apus of tweemaal zonder poten dus. Onze Gierzwaluw zelf spreekt de geleerden een beetje schuchter tegen door te beweren dat hij wel degelijk poten heeft, of pootjes, dat vindt hij ook al goed. Ze zijn hem uitstekend van dienst als hij met zijn 4 naar voren gerichte tenen ergens aan een wand wil hangen, maar ze zijn vrijwel nutteloos als hij ze zou willen gebruiken om te lopen, om op een draad te zitten of zelfs maar om te staan.

Rondjes draaien

Gierzwaluwen draaien graag rondjes rond kerktorens (in Nazareth 40 tot 50 op 30 juni 2006), doorheen straten en rond pleinen en scheren daarbij rakelings over daken en langs muren. Ze stoten daarbij een schrill sriii-striiii-sriii uit. Een gierend geluid in een gierende race. Hun Nederlandse naam houdt daarmee verband. Zo'n koers van Gierzwaluwen begint meestal zo: een lid van de bende stort zich schreeuwend en met grote snelheid, zo'n 100 km/h, op een metgezel en dit is meteen de schakelaar die de kermis in gang zet. Alle Gierzwaluwen van de wijk beginnen aan een schrille race en doen daarbij enkele keren een aantal straten en pleinen aan. Soms doen ze rondjes rond een gebouw of anders rond een bepaalde wijk waarbij ze het territorium van de kolonie omschrijven. Naburige kolonies mogen wel patrouilleren langs de randen maar zijn binnen die zone niet gewenst. Even plots als het spektakel begon eindigt het weer. Het gaat in veel gevallen om jonge vogels, jonger dan 3 jaar die nog niet nestelen. Maar ook gebeurt het dat volwassen vogels, die broedend op het nest zitten, zich plots ook hun zotte jaren herinneren, een kreet uitstoten en fluks enkele rondjes meedraaien voor ze weer plichtsgetrouw op het nest plaatsnemen. Ongelukken, zoals tegen een draad of antenne vliegen, gebeuren slechts heel zelden. Snelheden van 160 tot zelfs 200 km/h zouden ooit zijn geregistreerd.

Altijd in de lucht

Als hij niet kan lopen of zitten, -zwemmen is ook geen goed idee-, ja dan blijft er niet veel anders over dan te vliegen. En dit is wat onze Gierzwaluw dan ook voortdurend doet, dag en nacht. Ook 's nachts? Jawel, slapen doet hij ook in de lucht. Juist voor zonsondergang, na nog enkele rondjes gedraaid te hebben, is er plots één die opstijgt, steeds maar hoger en hoger, onmiddellijk gevolgd door de rest van de bende. Ze stijgen tot 2000, zelfs tot 4000 m of meer en vallen dan in slaap! In slaap vallen, in de lucht en op die hoogte? Wel het slaapje van een Gierzwaluw moeten we ons een beetje anders voorstellen dan onze zalige platte rust. Zijn techniek gaat zo: hij slaat met zijn vleugels gedurende 4 seconden en rust dan gedurende 3 seconden uit, de vleugels uitgespreid. In die korte tijd heeft hij een mooie, verkwikkende

siësta achter de rug. Door opnieuw 4 seconden te "vliegen" wint hij een beetje van de verloren hoogte terug. En zo gaat dat maar door, de ganse nacht lang, langzaam dalend ook. Soms worden de vogels vrij ver meegevoerd door luchtstromingen maar 's morgens, zo rond 5 uur, zijn ze als bij mirakel allemaal weer op post, juist boven de stad of plaats waar ze hun territorium hebben. En ogenblikkelijk begint het sriii concert opnieuw.

Op jacht

Na één van deze duizelingwekkende races besluit meneer of mevrouw dat het tijd is voor een ontbijt. Niet zelden legt hij daarbij een pak kilometers af vooraleer hij een gebied ontdekt, meestal buiten de stad, waar genoeg insecten voorhanden zijn. Zijn jachtmethode is simpel: met geopende bek vliegt hij aan een snelheid van zo'n 40 of 50 km/h en hapt links en rechts de insecten die hem voor de mond vliegen. Geleerden hebben nagespeurd dat hij zowat 500 verschillende insectensoorten op zijn menu heeft. Met bewondering moeten ze erkennen dat onze Gierzwaluw een bedreven entomoloog of insectenkundige is die onze invertebratenwerkgroep Lampyris wat graag onder zijn leden zou tellen. Want met insecten is het een beetje als met paddestoelen: als je niet oplet wat je eet riskeer je vlug moeilijkheden. Het zou bijvoorbeeld geen goed idee zijn om een wesp of een honingbij in te slikken. Niet alleen weet onze Gierzwaluw de 'goede' insecten op te sporen en de 'slechte' te vermijden, maar hij is zelfs in staat een als wesp vermomde zweefvlieg in een fractie van een seconde te herkennen en vlug aan de spijskaart toe te voegen.

Weerkundige

Hoe te weten komen waar zich aan de hemel de meeste insecten bevinden? Onze Gierzwaluw houdt

Een imker schoot 8 Gierzwaluwen neer die hij ervan verdacht te smullen van zijn bijen. Uit leergierigheid sneed hij de beestjes open om de inhoud van de maag te bekijken. Wat hij vermoed had werd bevestigd: de vogels hadden alleen maar darren opgepeuzeld die, zoals men weet, geen angel hebben, en geen gevaarlijke werksters.

met dit doel de wolken in de gaten, als een echte weerkundige. Tegen het einde van de voormiddag vormen zich bij warm weer gigantische warme luchtballen die als onzichtbare ballons opstijgen en waarin onder meer roofvogels en ooievaars zich ook graag laten meevoeren. Daarin zitten ook tienduizenden insecten die, willen of niet, meegesleurd werden. Tegen de avond, als de 'ballon' op zekere hoogte aangekomen is en de lucht verkoelt, begint de waterdamp erin te condenseren en ontstaat een mooie witte 'goed-weer-wolk', een cumulus. Dit hebben de Gierzwaluwen gauw in de gaten en ze weten dat ze hun buikje daar goed kunnen vullen.

Ook cumulonimbussen, die dreigende onweerswolken, wekken zijn interesse. Als een

Gierzwaluw

foto: Gerard Mornie

bulldozer stormen deze door het veld en stuwen een golf van koude lucht voor zich uit. De warme lucht op zijn weg wordt daardoor in de hoogte geslingerd en meteen ook weer een menigte insecten. Gierzwaluwen komen daar in grote aantallen op af, soms met tienduizenden, en weerkundigen kunnen dan met verbazing op hun radarschermen kilometerslange snoeren van jagende vogels zien. Arme geleedpotigen... Deze gewoonte om in grote massa's een onweer juist vooraf te gaan, heeft al lang de aandacht getrokken van buitenmensen die aan de Gierzwaluwen ooit namen hebben gegeven als regenwaluw of wolkenwaluw naast andere volksnamen zoals onder meer steenzwaluw, sikkelswaluw, stadswolm, grote zwalm, haker, krijter, scheer, fluitjes, kerkwaluw, torenwaluw, muurwaluw, kerkspreeuw, torenspreeuw.

Technische fiche

Al deze kunde en vernuft zit in een spoelvormig lichaam van gemiddeld 42 gram, 17 cm lang en met een vleugelspanwijdte van 42 tot 48 cm. De vogel is donkerbruin, op het zwarte af met een iets lichtere keel. De vleugels zijn sikkelvormig en het beest in de vlucht doet denken aan een anker. Zijn staart is gevorkt, wordt bij hoge vliegsnelheid vrijwel dicht gehouden maar min of meer geopend bij lagere snelheden of helemaal bij plotse zwenkingen. Het scharnierpunt van zijn bek bevindt zich onder het oog waardoor bij geopende muil een ongelooflijk wijde trechter ontstaat, een dodelijke val voor insecten. Nog een merkwaardigheid: juist voor het oog bevindt zich een soort windscherm, gevormd door stijve haren, zodat de ogen goed beschermd zijn bij hoge snelheden. Zijn stadsgenoot de Slechtvalk, nog een kampioen van hoge snelheden, heeft een vergelijkbare voorziening.

Jaaragenda

Gierzwaluwen hebben een strak schema om in goed drie maanden tijd tot broedsucces te komen. Hij wordt daarom ook wel 'de 100 dagen vogel' genoemd. Hier volgt zijn jaaragenda.

- Eind april - begin mei: aankomst uit tropisch Afrika na een tocht van minstens 7000 km.
- Begin mei - 20 mei; paartijd en nestbouw.
- 20 mei - 15 juni (ongeveer 20 dagen): broedtijd.
- 10 juni - 20 juli (ongeveer 42 dagen): nesttijd jonge vogels.
- 20 juli - 5 augustus: uitvliegtijd en vertrek naar winterkwartieren.
- Augustus - april: vakantie in Afrika.

Donkere kamer

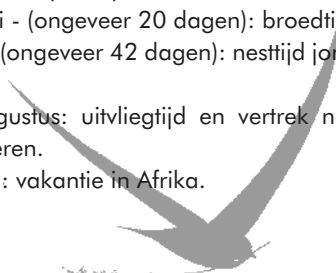
Begin mei begint onze Gierzwaluw dus aan zijn nest. Dat nest, ja dat stelt niet veel voor, onze vriend is een slechte metselaar. Hij heeft het ook niet gemakkelijk om aan bouwstenen te geraken want alles moet hij al vliegend uit de lucht plukken: draadjes, veertjes, papiersnippers, zelfs haren of eindjes touw, al wat maar ooit is beginnen zweven en dienstig kan zijn. Het nest is een kleine studio, soms gebouwd op de

resten van een oud mussennest, nooit minder dan 5 m boven de grond en ergens in een donker hol tussen muur en dak, onder de pannen of in een muurholte. Het is er stoffig, meestal verstikkend warm, slecht verlucht en noch jij noch ik zouden er ooit willen wonen. Nochtans is het naar dat geliefkoosde appartement dat het koppel, dat elkaar levenslang trouw blijft, elk jaar zal terugkeren, de plaats ook die ze hardnekkig verdedigen en waar het wijfje haar 2 of 3 eieren legt. De beide oudervogels bebroeden afwisselend de eieren en na 20 dagen komen de blinde en kale, en geef toe, ook lelijke jongen uit. Het is de enige plaats op aarde waar ze werkelijk 'voet aan wal' zetten. Hoewel ze een koppel voor het leven zijn vertrekken meneer en mevrouw in augustus toch afzonderlijk op reis naar Afrika en zien elkaar daar hoogstwaarschijnlijk nooit.

Een krop in de keel

Uit alles wat voorafgaat kun je al min of meer opmaken dat onze Gierzwaluw zowat onvermoeibaar is. Zijn dag begint rond 5 uur in de morgen en eindigt bij het ondergaan van de zon. Beginnen en eindigen... het betekent voor de Gierzwaluw gewoon dat hij een paar uurtjes stopt met insecten vangen, het vliegen gaat door. In die tijdspanne van ongeveer 18 uur heeft hij 800 tot 1000 km afgelegd. Van een alledaagse prestatie gesproken...

Vanaf nu heeft hij dus zijn jongen te voederen en moet hij meer dan anders op jacht naar insecten. Het wordt een zware onderneming. Levert hij, zoals een zwaluw, elk afzonderlijk insectje netjes één voor één aan huis? Toch niet, hij brengt telkens grote hoeveelheden in één keer aan volgens een eigen recept. Een insect, eens in de bek beland en al dan niet gedood door de kracht van de botsing, wordt in een speciale 'kamer' juist achter de tong opgeslagen. Ze worden als het ware aan elkaar gelijmd door het zeer kleverige speeksel van onze vogel, speeksel dat hij ook gebruikt als metselspecie voor zijn nest. Na een zekere tijd ontstaat ongeveer midden de keel een bol insecten die gemiddeld zo'n 300 beestjes bevat. Dit kunnen er ook veel meer zijn, tot 1500, indien de gemiddelde prooi zeer klein is. De bal weegt ongeveer 1 à 2 gram en heeft de afmeting van een flinke, maar dan ook zeer flinke erwit. Om kort te

gaan, na 30 tot 40 minuten, maar veel langer bij slecht weer, onderbreekt de Gierzwaluw zijn jacht en keert naar het nest terug. Dat hij insecten aanbrengt is, zeggen althans de boekjes, makkelijk te zien want bij terugkeer is zijn keel als een ballon opgeblazen, een beetje op de wijze van een pelikaan. Men heeft berekend dat een koppel Gierzwaluwen per dag ongeveer 20.000 insecten kunnen aanleveren, of het gewicht van een volwassen vogel. Die overdaad aan voedsel maakt dat de jongen na 3 weken al het gewicht van de volwassenen bereikt hebben en een weekje later wegen ze al anderhalf keer zoveel. De aankomst bij het nest is ronduit spectaculair. Hij nadert het nest van onderaan en, zonder snelheid te minderen, smakt hij als het ware door de opening van 4 of 5 cm waarbij hij slechts op het laatste ogenblik de vleugels dichtvouwt. Telkens een riskante onderneming, daar hoeft geen tekeningetje bij!

Gierzwaluw

foto: Gerard Mornie

Op het nest aangekomen met een volle insectenbal hoest hij de inhoud of een deel ervan letterlijk in de strot van een jong. De trechter, gevormd door de geopende bek van de 'kleine' is zo indrukwekkend dat het lijkt alsof die niet alleen de insectenbal zal verslinden maar ook nog de halve kop van vader of moeder. Die laatsten krijgen helemaal niet de kans om even in het nest uit te blazen want ze worden voortdurend belaagd, getergd en gestoten door de jongen zodat het tenslotte het beste lijkt om meteen maar weer aan de slag te gaan voor een volgende bal.

Vervelend regenweer

Gierzwaluwen jagen alleen bij goed, liefst zonnig

weer. Dan zijn de insecten present. Het wordt anders als het begint te regenen. Eerst zoeken ze nog, soms tot 100 km ver van het nest, naar wat beter weer om toch voedsel te bemachtigen. Maar wanneer de regenzone de wijde streek bedekt keren sommige vogels naar het nest terug en wachten geduldig vastend op betere tijden. Ze bedekken dan hun jongen en kruipen dicht bij elkaar om zo weinig mogelijk warmte te verliezen. Als de wolken wegtrekken vliegen ze snel weer uit en proberen wat insecten te verschalken om eerst zelf een beetje op krachten te komen. Als het regenweer integendeel lang aanhoudt verzakken de blijvers stilaan, ze vermageren en worden tenslotte slap en suf. Zo kunnen ze het maar 3 tot 4 dagen uithouden, zonder eten. Duurt het langer, dan beginnen de bestjes, totaal uitgehongerd, bij bosjes te sterven.

Andere vogels, eveneens met jongen, gaan in periodes met veel regen en harde wind tijdelijk uitwijken naar andere delen van Europa waar het weer gunstiger is. Het is bekend

dat de vogels dan soms in wijerzin rond depressies vliegen, waar de lucht warmer en dus rijker aan insecten is. Daarbij kunnen ze soms duizenden kilometers afleggen, meer dan duizend kilometer van hun nest verwijderd zijn en enkele dagen wegblijven. Gierzwaluwen zijn blijkbaar ook in staat onweer al op te merken als dit nog 500 km of verder verwijderd is. Het komt dan ook voor dat vogels op de vlucht gaan naar beter weer, maar niet, zoals men zou kunnen denken door van het onweer weg te vliegen. Integendeel ze vliegen het tegemoet, wind en regen in het aangezicht. Goed gezien want op die manier komen ze ook het vlugst achter de onweerszone waar ze dan weer insecten naar believen op het menu krijgen.

Schijndood

Bij afwezigheid van de ouders kunnen de jongen het, merkwaardig genoeg, toch vrij lang uithouden. Reeds bij de geboorte, als het jong nog maar een gram of 3 weegt, is baby Gierwaluw al in staat om 2 dagen zonder eten te overleven. En dan, zoals we al gezien hebben, werden de jongen in de goede periode onbetamelijk snel en overdadig vetgemest, tot anderhalf keer het gewicht van een volwassen vogel, zodat een dikke laag vet als een band rond hun lichaam zit. Die dikke laag spek beschermt de jongen ten eerste tegen de kou maar het is als het ware ook een flinke borst- en rugzak vol met proviand om in geval van schaarste tegen een stootje te kunnen. Dit is nog niet alles: 's avonds, compleet uitgehongerd, vervalt onze baby in een soort van 'winterslaap'. Hij raakt in een toestand van verdoving, zijn temperatuur zakt tot 5° C en het ritme van zijn ademhaling valt op de helft. Stervend? Toch niet! 's Morgens, in een tijdspanne van ongeveer een half uur, komt hij even miraculeus weer tot leven, gereed om zijn ontbijt te nuttigen mocht vader of moeder met een voedselbal terugkeren. Blijft de regen aanhouden dan is onze jonge vogel in staat 10 tot 12 dagen volgens hetzelfde scenario te blijven hongerren.

Een fabelachtige Airbus.

Eens uit het atelier beginnen de 2 of 3 jonge Gierwaluwen van 50 g aan een fabelachtige carrière in de luchtvaart. Gedurende 10 tot zelfs 20 jaar verzorgen ze talrijke lokale en intercontinentale luchtverbindingen zonder ook maar één enkele keer aan de grond gehouden te worden voor een revisie of reparatie. Geen Airbus doet hen dat na!

De sprong in het onbekende

Tegen het einde van de nestperiode zijn de jongen prachtige vogels geworden, bijna het evenbeeld van hun ouders. Ze zijn alleen nog iets zwarter, hebben een lichtere keelvlak en een licht voorhoofd. Wat ze nu nog moeten doen is het nest verlaten, de sprong in de diepte. Op dit punt aangekomen hebben de ouders zich al enkele dagen niet meer laten zien, de jongen vermageren nog een weinig tot het punt van de ideale body mass index en ze krijgen bovendien ferme honger. Juist dit zal hen ertoe aanzetten om de sprong te wagen. Op een dag, hop, het is beslist, hij laat zich vallen en vliegt, vrij, zonder ooit een oefenvlucht te

hebben kunnen maken. Hij zal nu voor twee of drie jaar niets anders doen dan vliegen zonder ooit een pootje aan de grond te zetten en daarbij tenminste 500.000 kilometer afleggen of meer dan 12 maal de omtrek van de aarde. Mocht hij toch per ongeluk op de grond belanden dan is de Gierwaluw, in tegenstelling tot hardnekkige praatjes die willen dat een Gierwaluw dan niet meer zou kunnen opstijgen, toch nog in staat tot een take-off. Hij spreidt eerst zijn vleugels wijd uit zodat de toppen ervan de grond raken. Dan, met die vleugels als hefboom katapulteert hij zichzelf als het ware een beetje omhoog, voldoende om de vlucht te kunnen hernemen. Onze jonge luchtacrobaat moet ook van het begin af aan zelf voor zijn voedsel zorgen want van de ouders is geen spoor meer, die zijn al vertrokken naar Afrika. Zelf wacht hij daar ook niet te lang mee, begin augustus vertrekken de laatste Gierwaluwen voor een reis van duizenden km.

De kinderen van onze ...

Of de Gierwaluw in aantal afneemt is moeilijk vast te stellen omdat het zeer lastig is ze op hun broedplaatsen nauwkeurig te inventariseren. Men vermoedt een lichte achteruitgang in Vlaanderen. Maar het is zeker dat meer en meer Gierwaluwen het moeilijk krijgen om een nest te vinden. Nieuwbouw levert al helemaal geen nestgelegenheid op en oude gebouwen worden gerenoveerd waarbij alle geschikte gaten opgevuld raken. Daarom wordt tegenwoordig ook kunstmatige nestgelegenheid aangeboden onder de vorm van nestkasten, speciale dakpannen met opgebouwd tunneltje of ook neststenen die tussen gewone stenen in de muur kunnen opgemetseld worden. Dergelijke kasten of kunstnesten moet men altijd wel in voldoende aantallen plaatsen. Veel informatie over de Gierwaluw en over beschermingsmogelijkheden vind je op: <http://www.natuurpunt.be/default.asp?ID=2192>. Laten we dus niet elk gat opvullen en waar het nodig is ook wat kunstnesten voorzien zodat ook de kinderen van onze kleinkinderen later nog iedere zomer zouden kunnen genieten van 100 dagen 'hemelse' sriiii-muziek.

Voornaamste bron: La Hulotte, nr. 78 en 79; 82040 Boulton-aux-bois, Frankrijk.

25 jaar Burreken

■ Dirk Van den Berghe / Rondom Burreken

25 jaar geleden, we schrijven 1981, werd in de Vlaamse Ardennen het eerste stukje natuurgebied aangekocht. Dit gebeurde niet toevallig in 't Burreken. Het Burreken, gelegen aan het driegemeentepunt Schorisse-Zegelsem-Horebeke, was toen ook al bekend om zijn 'landschappelijk schoon'.

Het perceel met het nummer 254^E was typisch voor het gebied. Een steile helling met bovenaan bos en onderaan hooiland, afgezoomd door een beekje met op de oevers een partij goudveil. Ondertussen is er 33 ha aangekocht verdeeld over 3 kerngebieden.

Geschiedenis

Een belangrijke gebeurtenis in de jaren tachtig is de klassering van het Burreken (kernstuk) als 'Beschermd Landschap'. Een officiële erkenning van de uniciteit van dit gebied.

Het Burreken was toen in de verkaveling van natuurbewegingen een vreemde eend in de bijt. Officieel ressorteerde het onder, toen nog, Natuurreservaten. De persoon die de koop daadwerkelijk realiseerde was een Wielewaalman in hart en nieren, Jacques Vanheeuverswyn. Zijn bijdrage in het ontstaan van het reservaat 't Burreken kan moeilijk onderschat worden, maar dit geldt bij uitbreiding voor bijna alle natuurgebieden in de Vlaamse Ardennen.

Twee conservators die het Burreken beheerd hebben springen in het oog, André De Kimpe en Paul Pals. Allebei bevlogen natuurliefhebbers, elk met hun eigen visie op de wijze waarop het gebied beheerd moest worden. Door hun flamboyante karakters kwamen ze dan ook dikwijls in de clinch te liggen met het bestuur. André met Natuurreservaten, Paul met de directie van Natuurpunt. Paul Pals is samen met ondergetekende nog altijd conservator.

Begin jaren 90 vonden er in het Burreken nog steeds kleiduifschietingen plaats. Ondanks het feit dat voorstanders schermden met het feit dat dit een

olympische discipline is (sic), slaagden we er toch in om deze activiteit tot het verleden te laten behoren in het Burreken.

In 1999 werd een kleine maar goeddraaiende werkgroep opgericht. Leden van het eerste uur waren o.a. Jan Vanuytvanck, Paul Pals, Filip Hebbrecht, Willem Gees, Willy Bauwens, Dirk Van den Berghe... De groep organiseert regelmatig geleide wandelingen waar nadien altijd wel een Ename klaar staat! Verder staat zij in samenspraak met Natuurpunt Mechelen in voor het beheer van het gebied. Deze groep durft ook zijn verantwoordelijkheid opnemen en indien nodig een kritische houding aannemen tegenover Natuurpunt. Zo hebben wij bijvoorbeeld het voortouw genomen in de discussie over het al dan niet geoorloofd gebruik van glyfosaat in natuurgebieden.

Een belangrijk medium om het gebied onder de aandacht van het publiek te brengen is onze website. (webmaster Jan Post). Hier vinden 'bezoekers' meer achtergrondinformatie over beheer, landschap, toekomstvisie alsook een kalender met activiteiten, wandelroutes...

Landschap/beheer

De eerste bomen geplant

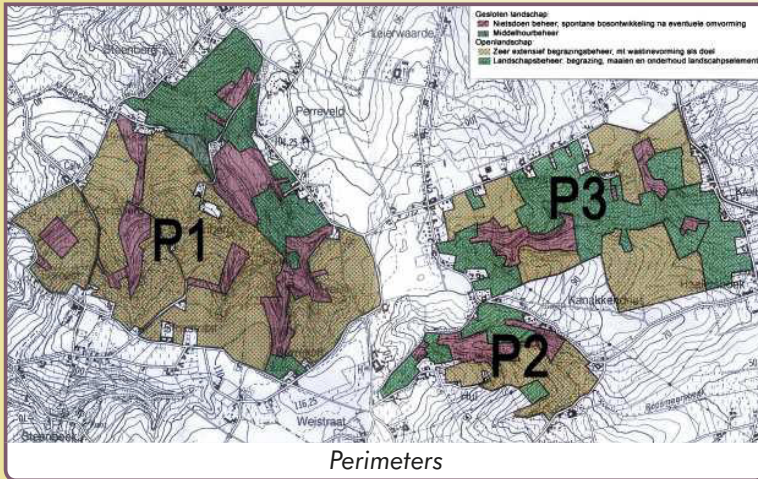
foto: Jan Post

Het Burreken is een typisch voorbeeld van een kleinschalig landschap. De afwisseling van hooilandjes/weilandjes en oude bosjes, samen met een sterk reliëf, maken dit cultuurlandschap uniek. Het hakhoutbeheer wordt waar mogelijk verder gezet. Houtkanten, hagen en knobomenrijen worden onderhouden of opnieuw aangeplant. Een

arbeidsintensieve bezigheid die wordt uitgevoerd door een schare enthousiaste vrijwilligers (waaronder ook burens, JNM, scouts ...). Indien het iets professioneler moet, kunnen we altijd een beroep doen op de arbeidersploeg van RLVA.

De **3 aankoopperimeters** zijn samen ongeveer 300ha groot. (zie afbeelding)

Perimeters

Perimeter 3 (Hauwstraat-Kanakkendries)

Dit gebied gelegen in Zegelsem (±100ha aankoopgebied) vormt de bovenloop van de Slijpkotbeek (what's in a name). Het is het minst toegankelijke gebied. Het centraal bosgebied is een mengeling van Beuk, Haagbeuk en populier en herbergt een schitterende voorjaarsflora met o.a. de 2 goudveilsorten.

In het bosje aan de Kleiberg hebben we een populierenbosje gekapt en is er geopteerd om dit spontaan te laten verbossen. In de aanvankelijke bramenruigte verschijnt er nu opslag van o.a. Gewone es, els en Boswilg. Hiernaast ligt een hooilandje dat 2 keer per jaar gemaaid wordt. Er is een houtkant aangeplant als buffer voor het aanpalende landbouwperceel.

Perimeter 2 (Hul-Kanakkendries)

Bovenloop van de Roosmeersbeek die samen met de Slijpkotbeek uitmondt in de Zwalm. (± 50 ha

aankoopgebied). Hier bevinden zich een aantal sites die illegaal zijn ingevuld als recreatiegebied (caravans). Eén van deze percelen hebben we enkele jaren terug kunnen aankopen. We hebben toen eigenhandig een stacaravan gesloopt.

Op dit perceel bevond zich ook een vijvertje (afdammung van de beek). Dit vismigratieknelpunt zal eind dit jaar volledig worden weggewerkt. In de bossen eromheen staan en liggen een aantal oude dode bomen (Tamme kastanje, Gewone es) die een meerwaarde aan dit gebied verlenen. Ook vinden we aan de beek een grote populatie Dotterbloemen. In de omgeving is een weide van ons via een beheerscontract in gebruik bij een landbouwer.

Perimeter 1 (Burreken-Perreveld)

Tussen dit gebied (± 150 ha aankoopgebied) en de 2 vorige ligt de waterscheiding. De

Krombeek die dit gebied sterk heeft uitgeslepen mondt via de Maarkebeek rechtstreeks uit in de Schelde en niet in de Zwalm. Dit stukje is bij wandelaars vooral gekend voor zijn bloeiende voorjaarsflora. Bosanemoon tovert in april hele stukken bos wit. Hier en daar toefjes Wilde hyacint maar minder dan in andere bossen als bv. Brakelbos of Bos ter Rijst. Het meest karakteristieke plantje is Daslook. Begin mei hangt er een echte lookgeur in het bos. Moet je echt

Daslook

foto: Yvonne Oussoren

eens meemaken!

In tegenstelling tot de andere gebieden is hier wel ruimte voor spontane natuurontwikkeling. De kern van dit gebied wordt gevormd door een aantal akkers in pacht die enkele jaren terug zijn aangekocht. Per januari 2008 komen deze vrij en wordt er gestart met een begrazingsproject. De bedoeling is om deze open stukken niet volledig dicht te laten groeien. Een mozaïek van struweel en open stukken moeten het geheel een wastine-achtig uiterlijk geven. We creëren een gevarieerd landschap, waar de overgangen tussen de vegetatie niet meer haarscherp zullen zijn. Het geheel gaat hierdoor een natuurlijke 'look' krijgen. Of we dit gaan realiseren met jaarrond begrazing of met seizoensbegrazing moet nog bekeken worden.

In dit gedeelte zal er, behalve aan de randen, niet meer gehooïd, gekapt of aangeplant worden. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de nog aanwezige knotbomen in het gebied zullen mogen openscheuren. In het begin verwachten we ons aan een stevige opstoot van (akker-)distels. Eigenzinnig als we zijn zien we dit niet als een bedreiging maar als een verrijking, meer insecten, meer vlinders, dus meer vogels... (zie ook Meander 4/2005 over distels). Laat de controversie alvast beginnen!

Incroyable mais vrai - wist je dat:

- de gemeente Brakel een mountainbikeparcours wou aanleggen in de Krombeek!
- Bos&Groen toestemming gaf om ons enige eikenbestand in het gebied te laten rooien!
- de gemeente Brakel geen graten zag in de verbouwing van een illegaal 'huisje'... gebouwd

Dotterbloem

foto: Gilbert De Ghesquière

op een bronzone!

- een jager achter onze rug percelen van Natuurpunt als jachtgebied indende bij de overheid!
- in het beschermd landschap nog steeds motorcrossen worden georganiseerd! (alhoewel ze dit jaar **niet** hebben plaatsgehad: **thanks MOW!**)!

Wees gerust het Burreken is in goede handen...

Trekpaard in actie

foto: Filip Hebbrecht

Wandelroutes

In perimeter 1 (kern Burreken) is enkel jaren terug een wandelpad uitgezet in 8-vorm (4,5 km). Naar aanleiding van ons 25-jarig bestaan wordt er een nieuwe wandelroute uitgestippeld ($\pm$ 8 km), die de 2 andere perimeters met elkaar zal verbinden. Dit pad zal in samenwerking met RLVA worden aangelegd.

De bedoeling is om recreatie te sturen, niet om ze te verbieden. Voor alle duidelijkheid richten wij deze wandelroutes zodanig in dat ze enkel geschikt zijn voor wandelaars/natuurlijkhebbers. Sluisjes door koeienweiden en éénmansbrugjes zorgen voor een natuurlijke belemmering/selectie.

Tenslotte kan ik u enkel nog uitnodigen op ons feestweekend van 9 & 10 september 2006 ter ere van het 25 jarig jubileum van 'het Burreken' (zie voor het programma de voorlaatste pagina van de wikkkel achteraan in dit blad). **Van harte welkom.**

Ps: Wie meer wil weten over geologie, geschiedenis, beheer en soorten kan altijd een kijkje nemen op onze website: **www.burreken.be.**

Website - nieuws

■ Johan Cosijn

Je wist het of je wist het nog niet, maar sinds kort is de website **www.plantenwerkgroep.be** in het leven geroepen. Deze website wil aan alle plantenwerkgroepen in Vlaanderen een forum aanbieden om hun activiteiten en onderzoeksprojecten kenbaar te maken. Deze site is een initiatief van Flo. Wer vzw (Floristische Werkgroepen) en Natuurpunt Studie en staat open voor alle plantenwerkgroepen die werkzaam zijn in Vlaanderen.

De bedoeling is dat alle Vlaamse plantenwerkgroepen hier terug te vinden zijn, met minstens één contactpersoon, afbakening van het werkingsgebied, een paar regels uitleg over de werking en aankondigingen en verslagen van activiteiten.

De website is zodanig ontworpen, dat de werkgroepen zelfstandig hun deel van de website kunnen invullen, aanpassen en wijzigen, op een eenvoudige manier. Voor de werkgroepen die zelf reeds over een website beschikken, kan een link gelegd worden van deze website naar hun eigen website en omgekeerd.

Een apart artikel over de aanwezigheid van de plantenwerkgroep Vlaamse Ardennen *plus* op deze site vind je hierna op blz. 16.

Voor meer info: Roosmarijn Steeman of 015/29.72.22.

Vernieuwde website over onroerend erfgoed

De website van de Vlaamse overheid over onroerend erfgoed in Vlaanderen werd recent vernieuwd. In plaats van de vorige website (www.monument.vlaanderen.be) kan je voortaan voor alle informatie over archeologie, monumenten- en landschapszorg in Vlaanderen terecht op **www.onroerenderfgoed.be**.

Reuzenbereklaauw

Klik eens op **www.giant-alien.dk** en vervolgens op 'manual' en kies dan de Nederlandse versie hiervan... Interessante lectuur voor beheerders van reservaten en wegbermen (ik denk aan het

Ladeuzepad langs de Maarkebeek in Etikhove) waar Reuzenbereklaauw en Reuzenbalsemien pestsoorten worden. Het hoofdstukje 7 over de gevaren voor de gezondheid zou verplichte lectuur moeten zijn voor tuinaanleggers. (met dank aan Karel De Waele).

Vogelwerkgroep

De nieuwe website van de Vogelwerkgroep Vlaamse Ardennen *plus* **www.vwg-vlaamseardennenplus.be** is een feit. Sinds 1 april staat hij online. Er is getracht een zo overzichtelijk en eenvoudig mogelijke site te bouwen. Een website waar iedereen zonder al te veel problemen vlot zijn weg vindt.

Als belangrijkste onderdelen op de website is er enerzijds het 'nieuws' gedeelte. Hier worden op regelmatige basis belangrijke of interessante mededelingen geplaatst. Dit kan gaan van een zeldzame soort in onze regio tot de samenvatting van een interessante discussie die op het forum (zie artikel Meander 2 – 2006) werd gevoerd. Zo bent u steeds op de hoogte van wat er zoal gebeurt in onze regio.

Anderzijds heb je ook het gedeelte 'waarnemingen'. Dit is waarschijnlijk het belangrijkste gedeelte van de gehele website. Hier kan je op elk moment de recente vogelwaarnemingen voor onze regio bekijken, aangevuld met prachtige foto's.

Je hebt ook de mogelijkheid om zelf jouw waarnemingen toe te voegen, deze verschijnen dan onmiddellijk op de website. Ter voorkoming van

**Bezoek de website van
Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
<http://vlaamseardennenplus.be>**

Bezoek <http://users.skynet.be/wielewaal>, de site die u bijna dagelijks informatie geeft over natuurbeleving en observaties van vogels, planten en insecten in onze regio en andere plaatsen in binnen- en buitenland

misbruiken heb je hiervoor uiteraard een login en een paswoord nodig. Heb je zelf geen login ontvangen, of je kent iemand die graag zijn waarnemingen op deze website wil plaatsen, stuur dan een mailtje naar **info@vwg-vlaamseardennenplus.be** en dan brengt de webmaster dit zo snel mogelijk in orde. Met diezelfde login kan je ook jouw profiel aanpassen op **www.vwg-vlaamseardennenplus.be/vwg**.

De website zelf is constant in ontwikkeling. Het was een uitdaging om alles klaar te spelen tegen 1 april.

Bepaalde zaken zullen dus nog verder worden uitgebreid. Zo wil men je in de toekomst extra mogelijkheden aanbieden rond het raadplegen van de waarnemingen.

Met deze website hopen de initiatiefnemers vanaf nu een volledig up-to-date gegevensbestand te hebben zodat niemand zich nog moet bezig houden met

waarnemingen te verzamelen en over te tikken. Mensen die vanaf nu al hun gegevens via de website invoeren, moeten voortaan geen bird2000 meer bijhouden.

Deze website blijkt - na iets meer dan vier maanden - een schot in de roos te zijn. Dagelijks worden door tal van vogelaars waarnemingen op de site geplaatst. Het ingeven van waarnemingen is uiterst gebruiksvriendelijk. Het raadplegen van de waarnemingen is zeer overzichtelijk. Nu is het alleen nog wachten op het eerste overzicht van het gegevensbestand en wat men hier allemaal kan uithalen.

Laat je waarnemingen dus niet liggen of laat ze niet verloren gaan. Haast je als de bliksem om een login en paswoord aan te vragen en geef je waarnemingen in. Hoe meer gegevens van verschillende waarnemers des te beter.

Veel surfplezier.

Eekhoorns aan het werk; foto: Filip Keirse

Eekhoorns aan het werk

Filip Keirse

Een paar jaar geleden startte een nestkastenproject i.s.m. de basisschool van het college te Ronse.

Er werden een twintigtal mezenestkasten en evenveel Holenduif-nestkasten t.h.v. het oude spoorwegpad opgehangen. Het spoorwegpad start t.h.v. de Mgr. Beylstraat en gaat zo verder richting Ellezelles.

In het begin is het pad enkel omgeven door een bomen- en struikenrij (wilg, abeel, meidoorn, Sleedoorn, ...) van enkele meters breed. Van op het pad heb je zicht op de weiden en akkers in de omgeving. Ideaal voor Holenduiven. Bij de laatste controle konden we twee maal Holenduiven vanuit het invlieggat waarnemen.

Naar Ellezelles toe tot aan de Rotterij loopt het pad doorheen het Patersbos. Natuurpunt heeft hier enkele bronbospercelen in eigendom. De mezen maken dankbaar gebruik van de aangeboden broedholtes.

De nestkasten worden jaarlijks in de winter gecontroleerd en vervangen waar nodig. Opmerkelijk is dat een vijftal mezenkasten knaagsporen aan het invlieggat vertoonden (zie foto). Vermoedelijk is dit het werk van eekhoorns. We zullen in de toekomst voor een betere afscherming van de invliegopening moeten zorgen zodat onze mezenhuisjes wat beter bestand zijn tegen het werk van die acrobaten. Die eekhoorns hebben trouwens enkele Holenduifkasten als hun pand ingenomen.

Terloops vermelden we dat er nog steeds mezenestkasten te koop zijn in onze regio. Ze zijn van een prima kwaliteit en staan borg voor jaren natuurbewaking. De opbrengst gaat volledig naar één van de aankoopprojecten van Natuurpunt in onze contreien.

Verkooppunten in onze regio zijn:

- Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, De Biesestraat 5, 9600 Ronse. Tel. 055/20.72.65.
- Filip Keirse, Nophovestraat 3, 9690 Kluisbergen, tel. 055/38.78.83, filip.keirse@skynet.be.
- Arsène Benooot, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, tel. 09/386.38.95, arsene.benooot@skynet.be.
- Daniël Packet, Modest Huyslaan 30, 9870 Zulte, tel. 056/60.15.94, packet.daniel@scarlet.be.
- Dominiek Decléyre, Poortweg 7, 9620 Zottegem, tel. 09/360.37.62, dominiek.decléyre@ugent.be.

Klaveren troef: er zijn er die proberen vals te spelen!

Karel De Waele

In deze tweede aflevering (zie ook Meander nr. 2-2006) zullen we onze aandacht dan richten op deze planten waarvan in de naam het woord klaver ons op het verkeerde been gezet heeft. Planten die niet tot het geslacht Klaver (*Trifolium*) behoren, maar tot de geslachten Rolklover (*Lotus*), Rupsklaver (*Medicago*) of Honingklaver (*Melilotus*). Hoe men bij determinatie op deze geslachten uitkomt kan men lezen in de vorige aflevering.

Het geslacht *Lotus*

Witte honingklaver
foto: Gilbert De Ghesquière

Moerasrolklaver

foto: Herman De Waele

Moerasrolklaver kan men het best onderscheiden van Gewone rolklover aan de nog niet ontkoken bloemen: bij Moerasrolklaver zijn de puntjes van de kelkklappen mooi naar buiten omgekruld, bij de Gewone rolklover niet. Eenmaal in bloei vervalt dit kenmerk en moet men zich behelpen met kenmerken waarbij men in de determinatiesleutels nogal veel het woord 'meestal' gebruikt, die m.a.w. niet 100% bruikbaar zijn. Zo kan men naar de onderkant van de deelblaadjes kijken: als deze naast de hoofdnerf ook duidelijke zijnerf

vertoont, dan is het Moerasrolklaver (een traukje om dit te onthouden: het is alsof die zijnerf enigszins gezwollen staan van het water in dat zogezegd moeras – maar laat je niet misleiden door het woordje "moeras" in de naam, want Moerasrolklaver kan evengoed op drogere plekken groeien!). Is er enkel een hoofdnerf te zien of zijn die zijnerf nauwelijks zichtbaar, dan is het de Gewone rolklover.

Het geslacht *Melilotus*

Witte, Citroengele en Goudgele honingklaver.

Alle honingklaversoorten, die we in dit artikel bespreken, vormen forse planten tot soms meer dan één meter hoog. Als ze (nog) niet in bloei staan zijn ze moeilijk van elkaar te onderscheiden, behalve misschien de Goudgele met zijn relatief smalle deelblaadjes waarvan, althans bij de bovenste bladen,

Blad van Gevlekte rupsklaver voor Paarse dovenetel
foto: Gilbert De Ghesquière

de zijnerf over een groot deel parallel aan elkaar lopen (terwijl deze bij de andere twee duidelijk een ellipsvorm hebben). Maar echt zekerheid kan men pas hebben als de plant bloeit of in vrucht staat. Uiteraard is de Witte honingklaver dan het gemakkelijkst te herkennen. Maar zoals je uit de adjectieven citroengeel en goudgeel al kunt vermoeden, moet men toch zeer veel kleurenkennis en -gevoel hebben om enkel aan de kleur het verschil te zien. Beter kijkt men naar de lengte van de kroonblaadjes, met name naar de lengte van

de kiel (je weet wel dat een vlinderbloemige een kroon heeft die bestaat uit een naar omhoog gekromde bovenste 'vlag', twee onderste kroonbladen die samen als het ware een bootje vormen, de 'kiel', met daarnaast nog twee zijdelingse kroonbladen, die te vergelijken zijn met die brede zijplanken die naast de romp van de oude zeilboten hangen, de 'zwaarden'). Als deze kiel korter is dan de vlag en de zwaarden, dan is het de Citroengele honingklaver. En is die ongeveer even lang, dan is het de Goudgele.

Als men geen bloemen maar wel vruchten vindt, dan wordt het eigenlijk eenvoudiger: zijn de peulen kaal én ongesteeld, dan is het de Witte honingklaver; zijn ze kaal én met een steeltje van ca één millimeter, dan is het de Citroengele; en zijn ze behaard, dan is het de Goudgele.

Honingklaver, daar zit een geurtje aan!

Als men een stukje van de honingklaverplant – een blaadje bvb – tussen de vingers fijn wrijft kan men een zoetige geur waarnemen, die nog sterker wordt naarmate het vrijgekomen sap onder invloed van de warmte van je hand verdampt en opdroogt. Het is dezelfde geur die men ook kan ruiken als men reukgras laat drogen (of als men op een reukgrassprietje een tijdje sabbelt krijgt men een combinatie van deze geur en smaak), of als men Lievevrouwebedstro tussen de vingers plet. Deze geur is te wijten aan de in deze planten aanwezige cumarine. Deze stof wordt als geurstof aangewend in de Schotse sterk zoet geurende 'clan' tabak, of in de 'Maitrank' (witte wijn gearomatiseerd met Lievevrouwebedstro). Vooral bij dat laatste is toch enige voorzichtigheid niet ongepast: cumarine is immers ook een bloedstollingsremmer en wordt om die reden ook gebruikt in rattenvergift! Langdurig gebruik is dus zeker niet aan te raden.

Kleine honingklaver

Naast de vorige grote honingklavers bestaat er in onze streek ook nog een 'inwijkeling' die veel kleiner is, maar ook de typische bloeiaartjes heeft van zijn geslachtsgenoten. Het is de Kleine honingklaver met zijn exotische naam *Melilotus indicus*, waarbij die 'indicus' verwijst naar Indië. Ook zijn (gele) bloempjes zijn beduidend kleiner (2 à 3 mm in tegenstelling tot

de 4 à 7 mm van onze inheemse honingklavers). Het is hier een zeldzame adventief, die we tot nu toe slechts gesignaleerd kregen uit het Waregemse en zelf vonden op het terrein bij de veevoeders Dossche in Deinze.

Het geslacht Rupsklaver

Hopklaver is de meest voorkomende soort uit dit geslacht. Zoals reeds vermeld in vorig artikel kan men de verwarring met Kleine klaver gemakkelijk vermijden door te kijken naar het puntje in het verlengde van de hoofdnerf aan de top van de deelblaadjes bij Hopklaver (Kleine klaver heeft dit niet). Het belangrijkste en biologische verschil tussen de rupsklavers en de klavers zit hem in de vorm van de peulen die minstens niervormig of sikkelvormig gekromd zijn, soms opgerold en soms stekelig, zodat ze enigszins gelijken op opgerolde rupsen, wat meteen de naam van het geslacht verklaart. Ik lees nu in de 'Nederlandse Oecologische Flora' dat er ook een verschil is qua stengel: bij Hopklaver zou die vierkantig zijn, bij de klavers rond ... Hier heb ik eerlijk gezegd nog nooit op gelet (dat zal een van de eerste dingen zijn die ik in het nieuwe plantenseizoen zal doen). Bij Hopklaver vertoont de peul één winding waardoor ze dus de vorm van een nier krijgt; daarenboven is ze mede door haar zwarte kleur zeer opvallend, dit in tegenstelling bij de Kleine en de Liggende klaver, waar de peul verborgen blijft in de verwelkte bloempjes.

Gevlekte rupsklaver

Op de rivierdijken in onze streek ziet men soms een 'klaverachtige' plant meteengeprononced zwart vlekje op elk deelblaadje. Mits enig zoeken vindt men tussen de bladeren de zeer armbloemige gele bloemhoofdjes. En als men nog beter kijkt ziet men de sterk bochtig getande steunblaadjes aan de voet van

de bladstelen. Dit is de Gevlekte rupsklaver. Zijn wetenschappelijke naam *Medicago arabica* laat al vermoeden dat zijn oorsprong en voorkomen eerder adventief is.

Volledigheidshalve moet ik hier verwittigen dat er ook nog andere, véél zeldzamere soorten als Kleine en Ruige rupsklaver bestaan, die ik hier niet bespreek omdat dit niet kadert in het opzet van dit artikelletje.

Luzerne

Een andere, nog beter bekende plant uit het geslacht Rupsklaver, is Luzerne, die vooral als veevoedergewas in onze streken ingevoerd is, gekweekt en vervolgens verwilderd. De deelblaadjes zijn nogal smal en de rijkbloemige trossen variëren in kleur van bleekblauw tot diep paarsblauw. De bloemen hebben een vernuftig mechanisch bestuivingssysteem: de meeldraden zitten als een opgewonden horlogeveer opgesloten in de 'kiel' van de bloem.

Van zodra een relatief zwaar insect hierop landt, op zoek naar nectar, buigt deze kiel naar beneden en gaan de beide bloembladen die de kiel vormen en gesloten

hielden een beetje uit elkaar neigen, waardoor die opgerolde veer plots vrij kan komen en met kracht het stuifmeel op de onderkant van het insect afklopt. Dit kan men (als natuurgids bv.) zeer mooi live tonen door de kiel van een nog niet bezochte bloem met de fijne punt van een vulpotlood voorzichtig naar beneden te duwen: het is spectaculair hoe die opgerolde meeldraden zich zelfs rond de potloodpunt slingeren (de reeds bezochte bloemen kan men herkennen aan de vrijgekomen meeldraden die tegen de vlag aandrukken).

Voor de volledigheid moet ik hier ook nog een geelbloemig broertje Sikkellklaver (eigenlijk een ondersoort van dezelfde soort: *Medicago sativa* subsp. *sativa* is de Luzerne en *Medicago sativa* subsp. *falcata* is Sikkellklaver) vermelden dat uitzonderlijk in ons werkingsgebied toch al twee keer gevonden is (adventief). Elders in ons land, waar beide ondersoorten frequenter samen voor komen, kan men zelfs een opvallende kruising tussen beide vinden, nl.

Bonte luzerne (*Medicago x varia*), die bloemen heeft met intermediaire kleuren tussen geel en paars, dus zelfs soms iets groenachtig, een ongewone kleur in de bloemenwereld!

Tot zover dit overzicht van de klavers en pseudoklavers in onze streek. Ik hoop dat ik er geen (groente)soepje van gemaakt heb en dat jullie op excursie met andere ogen zullen kijken naar die leden van de familie van de vlinderbloemigen.

Plantenwerkgroep Vlaamse Ardennen plus, nu ook op het web

Karel De Waele

Dankzij een gezamenlijk initiatief van FLO.WER en NP beschikt onze plantenwerkgroep nu over een eigen webstek, chic hé! Ga naar: <http://www.plantenwerkgroep.be> om dit eens uit te proberen en sla deze site alvast op onder uw favorieten.

Navigeren op de site is heel eenvoudig en wijst eigenlijk zichzelf uit. Op de homepage, in de grijze balk, kies je 'plantenwerkgroep Vlaamse Ardennen plus' (of een andere) en drukt op 'ok'. Dan in het grijze kader naast de bloemetjes kies je bv. 'activiteiten'. Daarin vind je dan de kalender van onze plantenwerkgroep voor het gehele jaar.

Je kan ook op de rubriek 'verslagen' drukken, dan vind je de verslagen van de voorbije activiteiten. Tot nu toe stel ik die verslagjes zelf op, maar het zou bv. leuk zijn mocht telkens iemand van de deelnemers een beknopt sfeerverslagske van onze streeptocht willen maken voor deze rubriek (ik vul dan wel aan met enkele mooie vondsten en eventueel het totale aantal vondsten).

Ook de rubriek 'nieuws' heb ik al ingevuld met een merkwaardige vondst. Graag kreeg ik van jullie meldingen binnen van merkwaardige plantenvondsten, die jullie willen delen met andere botanisten; ik vul die dan wel in in deze rubriek (ik heb nl. het paswoord om rechtstreeks op de website zaken in te vullen). Bij de rubriek 'publicaties' vind je uiteraard de aankondiging van onze 'Flora van de Vlaamse Ardennen'.

IWG: Invertebratenwerkgroep "Lampyrus"

JNM: Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming

KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename

KRB: Kern Rondom Burreken

KZ: Kern Zingem

MOW: Milieufront Omer Watzet

NWB: Nationale Werkgroep Botanie

ODU: Natuurpunt afdeling Oudenaarde

PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-plus

RO: Natuurpunt afdeling Ronse

SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie

SV: Natuurpunt afdeling Scheldevallei

TW: Trage Wegen vzw

VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen

VA-plus: Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus.

VWG: Vogelwerkgroep (vroeger WVO)

ZV: Natuurpunt afdeling zwalm.vallei

ZWG: Zoogdierenwerkgroep

Zondag 16 juli 2006

KRB: beheerswerken in en om het Burreken.

Verantwoordelijke: Filip Hebbrecht 055/49.55.63. Samenkomst om 9u op de parking aan Perreveld nr.14 te Zegelsem. Maaien van een hooilandje waar zeldzame planten zich thuis voelen. Onderhouden van het wandelplad, nazien van de veerasters van de extensieve begrazingsblokken. Broodjes en soep zijn voorzien voor wie zich vooraf inschrijft. Einde omstreeks 17u.

Donderdag 20 juli 2006:

ZV: Zomeravondwandeling Bovenloop Zwalm. Gids:

Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39. Start om 19u aan de kerk van Opbrakel. Einde om 22u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, verrekijker.

Zaterdag 29 juli 2006

NWB: Plantenstudie-dag in het "Maldegemveld".

Gids: Boudewijn Declerck, tel. 056/60.02.17, en de plaatselijke conservator. Samenkomst om 9u aan de kerk van Ursel. Einde om 17u. **De ganse dag planteninventarisatie in kmhok C2-46-11, met** vochtige heide, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60).

Zondag 30 juli 2006

SV: Fiets-dagtocht vanuit Oudenaarde. Gids: Paul Cardon, tel. 055/31.19.92. Samenkomst om 10u aan het station te Oudenaarde. Fietstocht langs de Scheldemeersen richting Kerkhove; verder via Melden, Zulzeke, Nukerke en Etikhove terug naar Oudenaarde. Onderweg aandacht voor het reservaat "de Langemeersen" te Wortegem, de Heilsbroek te Berchem en de Ladeuze te Etikhove. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: fiets, picknick, drank voor onderweg, bandenstopperief, verrekijker. N.B. Aan het station van Oudenaarde verhuurt de NMBS fietsen (max. 15). Picknick wordt in een café opgegeten.

Donderdag 3 augustus 2006

ZV: Zomeravondwandeling: Jan De Lichte

(Molenbeek). Gids: Bart Magherman, tel. 09/360.09.99. Samenkomst om 19u aan de kerk van Velzeke (Zottegem). Einde om 22u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen,

laarzen.

Zaterdag 5 augustus 2006

PWG+ RO: Plantenstudie van de "Zomerflora in de Vlaamse Ardennen", deel 2. Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan het kruispunt "de Kruissens" van de N60 (Oudenaarde-Ronse) en de N425 (Berchem-Schorisse). Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora in kmhok E2-58-11, met de Schavaartwijk, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatie kenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, loep, flora's.

Zaterdag 12 augustus 2006

NWB: Plantenstudiedag in de Limburgse Abeekvallei.

Gids: conservator Freddy Janssens, tel. 011/63.37.27. Samenkomst om 9u aan de kerk van Meeuwen. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhokken D7-11-42 en D7-12-31, met militair domein waarin natte en droge heide alsook vennen, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60).

Zondag 13 augustus 2006

IWG+ RO: Vlinder-planten-tocht langs de oude

spoorwegbedding van Ronse naar Leuze. Gidsen: Jo Glibert, tel. 055/21.00.46 (vlinders) en Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 (planten). Samenkomst om 14u aan het station van Ronse (parking rechts van de bushaltes in de Oudstrijderslaan). Net als vorig jaar gaan we ons toespitsen op de vlinders. Daaraan gekoppeld bekijken we de planten waar de vlinders op/van leven. Spoordijken zijn dikwijls gevarieerd in de begroeiing. Naast een ruigtekruidenvegetatie is er ook struweel aanwezig. Tussen deze vegetaties zijn overgangen aanwezig. Spoordijken bestaan meestal uit een arm substraat. Allemaal ingrediënten voor een gevarieerde vlinderfauna zoals het Icarusblauwtje, het Bruinblauwtje, het Hooibeestje en de Kleine vuurvlinder. Einde om 17u. Meebrengen: vlindernet, insecten- en plantengids, loep.

Woensdag 16 augustus 2006

SL: Avondwandeling in de Lozerse bossen. Gids:

Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 19u aan de kerk van Lozer. Einde omstreeks 21u. Aandacht voor het natuurgebeuren, met de nadruk op planten, de eerste paddestoelen en vogelgeluiden. Meebrengen: stevig schoeisel, verrekijker.

Donderdag 17 augustus 2006

ZV: Zomeravondwandeling naar het Vossenhol-

Kloosterbos-Jansveld. Gids: Dominiek Decluyre tel. 09/360.37.62. Samenkomst om 19u aan de ingang van het Kloosterbos, Kloosterbosstraat te Zottegem. Einde om 22u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, verrekijker.

Zaterdag 19 augustus 2006

PWG+SL: Plantenstudie "op zoek naar wegbermen

met heidereliktjes", deel 1. Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk St-Martinus van Petegem/Leie (rotonde aan het kruispunt Kortrijksesteenweg en kleine ring N35, d.i. baan

Gavere-Tielt). Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora in kmhok D2-47-33, in de buurt van de hoeve "Biesdonk" op de grens met Machelen, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatietekenen van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, loep, flora's.

Zondag 20 augustus 2006

■ **ZV+ IWG: Libellenexcursie naar het Turnhoutse vennengebied.** (i.s.m. Libellenwerkgroep Gomphus). Gids: Rik Hendrix en Geert De Knijf, tel. 0476/403.454. Samenkomst om 8u aan de kerk van Parike of om 8u30 aan de fontein op de markt te Oudenaarde of om 10u op het einde van de ring rond Turnhout. Neem afrit 24 op de E34. Volg Turnhout centrum en aan de lichten van de ring naar rechts (richting Nederland). Volg ring tot einde, waar weg naar Baarle-Hertog en Breda begint. Net op het einde van de ring aan de rechterkant. Tal van heidegebieden in het Turnhoutse vennengebied (Zwart water, Domborgheide,...) staan op het menu en afhankelijk van de groep en het weer nemen we ook een kijkje in het Kijkverdriet te Ravels en de Liereman te Oud-Turnhout. Specifieke aandacht zal gaan naar de libellensoorten van de genera pantserjuffer (Lestes), glazenmaker (Aeshna) en heidelibel (Sympetrum). We verwachten alvast de Tangpantserjuffer, Koraaljuffer en de Venglazenmaker. Buiten libellen zal er tevens de nodige aandacht zijn voor al wat springt, kruipt en rondvliegt (bv. sprinkhanen, dagvlinders,...) Einde omstreeks 18u. Meebrengen: laarzen, loep, determinatiewerken, verrekijker, vlinder- of waternetje, pick-nick. Info i.v.m. kostendelend rijden vanuit Oudenaarde kun je verkrijgen bij Anne Fobert, tel. 055/21.01.37 en Ronny Declercq, tel. 055/31.64.30 of 055/45.63.42.

Zaterdag 26 augustus 2006

■ **NWB-SL: Plantenstudie-dag in Thuin (Henegouwen).** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 9u aan het belfort van Thuin. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok H4-24-21, met de Biemellebeek, bos en de "hangende tuinen", waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60).

Zondag 27 augustus 2006

■ **PWG+ ZV: Planteninventarisatie graslanden in reservaat "Kloosterbos-Vossenhol".** Gids: Dominiek Declerey, tel. 09/360.37.62. Samenkomst om 9u aan de ingang van het Kloosterbos, Kloosterbosstraat, Sint-Maria-Oudenhove. Einde om 12u. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

■ **SL: Landschapswandeling in Nokere en omgeving.** Gids: Bert Dhondt, tel. 09/280.00.01 of 0478/48.64.77. Samenkomst om 14u aan de kerk van Nokere. Landschapswandeling langs de houtkanten, onkruid- en wildakkers, Spitaalsbossen en het kasteelpark van Nokere. Aandacht voor eetbare planten. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

Zondag 3 september 2006

■ **VA+VWG: Vogelobservatie aan de moerassen van Harchies (Henegouwen).** Gids: Willy Aelvoet, tel. 055/31.67.30. Samenkomst om 7u30 aan de kerk van Leupegem. Terug in Leupegem om 13u. Waarschijnlijk is de Visarend, zoals gewoonlijk op post. Ook andere roofvogels als Buizerd, Wespandief en Bruine kiekendief zijn te verwachten, naast verschillende soorten eenden en andere watervogels. Meebrengen: laarzen, verrekijker (eventueel telescoop), vogel- en insectengidsen.

■ **VA+IWG: Lieveheersbeestjacht te Schorisse.** Gids: Ronny Declercq tel. 055 /45.63.42 of 055/31.64.30. Samenkomst om 14u aan de kerk van Schorisse. Van daaruit vertrekken we richting het natuurreservaat "Burreken". Bijzondere aandacht voor het mogelijke verschil van de najaarspopulaties met de overwinterende voorjaarspopulaties. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: Lieveheersbeestjacht, insectengids, loep, doorschijnende potjes, paraplu, sleepnet en stok om op de takken te slaan.

Donderdag 7 september 2006

■ **IWG: Verkenning Boschheide.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse of om 19u45 aan de ingang van het natuurgebied. In het licht van de geplande inventarisatie in 2007 maken we, samen met de conservator Guy Cammaert, kennis met het gebied. Einde rond 22u30.

Zaterdag 9 september 2006

■ **NWB: Plantenstudie-dag in de Liennevallei.** Gids: André Van den Bergh, tel. 052/35.05.18. Samenkomst om 9u aan de kerk van Chevron. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok G7-56-32, met oude steengroeven en boshellingen, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60).

Vrijdag 8 tot zondag 10 september 2006

■ **KRB: Jubileumweekend 25 jaar Burreken.** Info: Filip Hebbrecht 055/49.55.63 of 0477/49.89.67. Gevarieerd programma om het 25 jaar bestaan van Het Burreken te vieren. **Alle activiteiten vind je op de voorlaatste pagina van de wikkelt achteraan in dit blad.**

Woensdag 13 september 2006

■ **VWG: Vergadering van de Werkgroep Vogels in het Stedelijk Centrum te Heurne** o.l.v. Davy De Grootte, tel. 0479/73.61.37. Aanvang te 20u. Einde om 22u30. Het thema van de afsluitende kwis of diashow kan een week voor datum gevonden worden bij nieuws op: <http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/>

Zaterdag 16 september 2006

■ **ZV+ JNM Zottegem: Beheerswerkzaamheden in Parkbos-Uilenbroek.** Verantwoordelijke: Herman Hastraete, tel. 09/3 60.72.11. Samenkomst om 9u aan de pic-nictafel Afvoer van maaisel in de bronzones van deelgebied Uilenbroek. Einde om 16u30. Meebrengen: picknick. Drank wordt door NP zwalm.vallei voorzien. info: Dominiek Declerey, tel. 09/360.37.62, Herman Hastraete, Dieter Everaert.

■ **PWG+SL: Plantenstudie "op zoek naar wegbermen met heidereliktjes", deel 2.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Astene. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora in kmhok D2-48-13, in de buurt van de "Augustijn" op de grens met Nazareth, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, loop, flora's.

Zondag 17 september 2006

■ **VA+IWG: Spinnensafari in het Burreken.** Gids: Bryan Goethals, tel. 0473/51.28.35. Samenkomst om 14u aan de kerk van Schorisse. De tocht gaat richting natuurreservaat 't Burreken'. Bryan Goethals is de spinnenkenner bij uitstek. Wie reeds een tocht met Bryan meemaakte weet dat er naast de deskundige uitleg ook een reeks lachsalso's gehoord zullen worden. Einde rond 17u. Meebrengen: loop, determinatietabel, doorschijnende potjes, paraplu, sleepnet en stok om op de takken te slaan. Stevig schoeisel is aangeraden.

■ **SV+PWG: Waardevolle bermen in Nazareth en hoe ze geïnventariseerd worden.** Start in verschillende groepen tussen 9u30 en 10u00 aan de loods van het containerpark in de Sticheldreef onder leiding van enkele gidsen van Natuurpunt. We bezoeken enkele waardevolle bermen in de omgeving (Sticheldreef en Groenstraat). Er zal toelichting gegeven worden bij de bermeninventarisatie in de gemeente, die wordt gehouden met het oog op een evaluatie en eventueel een aanpassing van het bermenbeheer. Meteen wordt ook gedemonstreerd hoe de inventarisatie gebeurt. Na afloop van de wandeling staat er voor de deelnemers een drankje klaar (vanaf 11u00). Om een idee te krijgen van het aantal belangstellenden wordt gevraagd om in te schrijven bij de Milieudienst, Dorp 1, 9810 Nazareth (milieudienst@nazareth.be) Tel: 09/382.82.72. Inwoners van de gemeente vinden een inschrijfstrookje in de Infokrant. Wie na afloop geen drankje komt proeven hoeft uiteraard niet in te schrijven.

■ **OD: Gezinswandeling in de Heurnemeersen.** Gids: Gerard Mornie, tel. 055/31.80.67. Samenkomst om 14u aan de kerk van Heurne voor een kennismakingswandeling in de Heurnemeersen met aandacht voor het gevoerde beheer. Einde om 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, verrekijker.

Donderdag 21 september 2006

■ **IWG: Nachtvinders in de praktijk.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37 Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. In de tuin zullen verschillende methoden om nachtvinders te vangen gedemonstreerd worden. Natuurlijk worden de gevangen diertjes ook uitgebreid bekeken en gedetermineerd onder leiding van Ronny De Clercq. Einde rond 22u30.

Zaterdag 23 september 2006

■ **IWG: Medewerking aan Groenfeest MOW met verschillende standjes.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37.

■ **NWB: Plantenstudiedag langs de Beneden-Schelde.** Gids: André Van den Bergh, tel. 052/35.05.18. Samenkomst om 9u aan de kerk van Hamme. Einde om

17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok D4-12-21, met dijken, schorren, polders en vijvers aan de Driegoten, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loop, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60).

Zondag 24 september 2006

■ **SL: Familiale natuurtocht in de Zeverenbeekvallei te Zeveren.** Gids: Xavier Coppens, tel. 0476/60.37.85 en André De Kimpe 09/383.71.99. Samenkomst om 14u aan de kerk van Zeveren. We bezoeken de bloemrijke graslanden, taluds, beekbegeleidend broekbos en kwelzones van het deelgebied Schave, nabij het Schipdonkkanaal, maar nog steeds op een steenworp van het dorp. Dit natuurreservaat is zowat 10ha groot. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

Zaterdag 30 september 2006

■ **PWG+SV: Plantenstudie "Najaarsflora langs de Schelde-oever", deel 1.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Eke. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora in kmhok D3-41-34, in de buurt van de brug over de Schelde, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, loop, flora's.

Zondag 1 oktober 2006

■ **VA+IWG+VWG: in de voormiddag: vogeltocht naar de Roksempuut te Jabbeke en de Spuikom te Oostende.** Gids: Arsene Van Verdeghe. Begeleidende gids: Hugo Verschelden, tel. 0473/60.88.98. Samenkomst om 8u45 aan de kerk van Eke. Kostendelend rijden. Op deze tijd van het jaar is de vogeltrek volop bezig en zullen heel wat vogelsoorten waargenomen kunnen worden maar ook planten en paddestoelen komen aan bod. Einde om 12u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, evt telescoop, picknick.

In de namiddag: Strandjuten aan de Oostendse kust. Gids: Hugo Ollieuz, tel. 059/43.03.32. Begeleidende gids: Marc Zwertvaegher, tel. 092/53.52.85. Samenkomst om 14u aan de vuurtoren van Oostende. We gaan op schattenjacht of strandjuten aan de Oostendse kust t.h.v. de oostkant van de Oostendse havengeul. Ook de kinderen zullen plezier vinden in het zoeken en bekijken van schelpen, slakkenhuisjes, zeepokken, wieren, krabben, kreeftjes, zee-egels, zeesterren... Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgids, strandgids.

■ **RO: Geuzentorenwandeling in het bos "de Wijngaard".** Samenkomst om 14u aan de kruising van de Boekzittingsdreef met de Rijkswachtlaan (volg de pijltjes vanaf de Ommegangstraat te Louise-Marie). Gezinswandelingen vanaf 14u o.l.v. Natuurpuntgidsen. Dit is een enige gelegenheid tot bezoek van de geuzentoren in het privé bos, uitleg over bosbeheer en muziekbosvertellingen. Vrije wandeling ook mogelijk tussen 14u en 16u. Een hapje achteraf wordt verzorgd door de Gezinsbond van Ronse. Info: Patrick Alexander, tel.

055/20.71.23 en Philippe Moreaux, tel. 055/21.88.87.

■ **SL: Officiële opening van de week van het bos te Deinze (voor provincie Oost-Vlaanderen).** Organisatie van het Agentschap voor Natuur en Bos i.s.m. het actiegroep "Stadsbos Deinze" en Natuurpunt afdeling Schelde-Leie. Wandeling langs de Astenedreef en de nieuwe aanplanting o.l.v. Natuurpuntgidsen en boswachters. Start om 14u, 14u30 of 15u aan zaal "ten Hove" tegenover de kerk van Astene. Deelname aan een zoekwedstrijd tijdens de wandeling mogelijk. Achteraf wordt een receptie aangeboden door het stadsbestuur van Deinze.

Donderdag 5 oktober 2006

■ **IWG: Bestuursvergadering.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37 Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Op deze vergadering wordt de iwg-werking van vorig jaar kritisch geëvalueerd en worden er plannen gemaakt voor komende inventarisatie(s), activiteiten, verslagen, ... Einde rond 22u30.

Zaterdag 7 oktober 2006

■ **NWB Plantenstudie-dag in het Schausseelbroek in Steendorp.** Gids: René Maes, tel. 03/252.41.23. Samenkomst om 9u aan de kerk van Temse. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok C4-53-22, met polder, cuesta, kwelgebied, Fort Steendorp, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60).

■ **ZV: Beheerswerkzaamheden in het Vossenhol (Sint-Maria-Oudenhove).** Verantwoordelijke: Jan François, tel. 09/361.03.00. Afspraak om 9u aan het perceel in de Vossenholstraat te Zottegem. Afvoeren van het maaisel van het oudste perceel. Einde rond 17u. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, riek en picknick.

Zaterdag 14 oktober 2006

■ **PWG+ SV: Plantenstudie "Najaarsflora langs de Schelde-oevers", deel 2.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Eke. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora in kmhok D3-41-43, in de buurt van de brug over de Schelde, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, loep, flora's.

Zondag 15 oktober 2006

■ **SV: Familiale landschapswandeling rond de Koppenberg.** Gids: Koen De Hullu, tel. 0475/45.19.01. Samenkomst om 14u aan de kerk te Melden. Aandacht voor het landschap en eerste herfstverschijnselen. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

Donderdag 19 oktober 2006

■ **IWG: Vlooiën.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37 Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Onderwerp van de

avond is ditmaal een wat speciale groep nl de vlooiën of Siphonaptera. Zowel dode als levende dieren zullen bekeken worden. Dit thema, besproken door Bryan Goethals, zal bovendien voor heel wat plezier en de nodige hilariteit zorgen. Einde omstreeks 22u30.

Zaterdag 21 oktober 2006

■ **NWB: Plantenstudie-dag in de stadstrand van Dendermonde.** Gids: André Van den Bergh, tel. 052/35.05.18. Samenkomst om 9u aan het station van Dendermonde. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok D4-21-33, met de oude Dender, het sas en vijvers, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60). Aansluitend vergadering voor het opstellen van de kalender 2007. Voorstellen kunnen ook vooraf telefonisch of schriftelijk doorgegeven worden aan André Van den Bergh, Vitsgaard 9, 1745 Opwijk, tel. 052/35.05.18, e-mail: andre.vandenbergh@scarlet.be.

■ **SV: Diavoordracht "Zuid-Spanje tot de Noordpoolcirkel".** In een zachtvloeiende overvloed, begeleid door sfeermuziek, toont Norbert Huys ons zijn 'best of', resultaat van meer dan dertig jaar gedreven fotografie, van Zuid-Spanje tot boven de Noordpoolcirkel, van de Vlaamse kust tot Polen, alles op het ritme van de vier seizoenen. Het wordt beslist een diavoordracht om je vingers van af te likken. Zie ook aparte aankondiging in dit nummer. Deze diareeks wordt getoond in zaal "Amigo" (vroeger Stedelijk Centrum) in de Heurnestraat te Heurne. Aanvang om 20u stipt. Einde omstreeks 23u. Inkom: 2,5 euro per persoon, 5 euro per gezin.

Zondag 22 oktober 2006

■ **VA+TW+MOW+IWG: Klavertje-4-tragewegen-wandeling te Kluisbergen.** Inwandeling en voorstelling folderwandellus 1 (ongeveer 5km). Keuze uit verschillende thema's en kindgerichte activiteiten. In de deelnameprijs van 1 euro (2 euro per gezin) is de nieuwe wandelfolder en een drankje inbegrepen. Samenkomst om 14u aan de Hotondmolen, Zandstraat 4 te Kluisbergen. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen. Let op: Vooraf inschrijven noodzakelijk ! Voor meer info en inschrijving: tel 055/21.01.37 of anne.fobert@pandora.be , tel. 055/38.78.83 of filip.keirse@skynet.be , tel. 055/20.72.82 of tragewegen.vla@gmail.com.

■ **SL: Landschapswandeling in Nokere en in het Kordaelbos.** Gids: Lieven Kinds, tel 09/383.71.39. Samenkomst om 14u aan de kerk van Nokere. Speciale aandacht voor paddestoelen en beheer van het natuurreservaat 'Het Kordaelbos'. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of goede schoeisel, verrekijker.

Zondag 29 oktober 2006

■ **RO+ IWG: Paddenstoelenwandeling in Bois Joly.** Gids: Willy Termonia (paddenstoelen), tel 055/21.86.90. Samenkomst om 14u aan het kerkhof te Ronse, kant Hogerluchtstraat. Einde omstreeks 17 u. Meebrengen: laarzen of stevige wandelschoenen, paddenstoelen- en insectengidsen.

**Solid partners
flexible solutions**

**FORTIS
BANK**

**Naamloze vennootschap
Warandeborg 3
B 1000 Brussel**

**B.T.W. BE 403.199.702
H.R. Brussel nr. 76034**

Office Partners

méer dan complete kantoorinrichting

**gratis catalogoog
& info folder
professioneel advies op maat**

<http://www.officepartners.be>
e-mail: officepartners@skynet.be

Doornikstraat 8 - 9700 Oudenaarde
Tel: 055/30.41.13 - Fax: 055/30.91.13

Triodos Bank

*toonaangevend in
ethisch bankieren
helpt meerwaarden
ontwikkelen
in de samenleving*

afgevaardigde agent:

**Paul Pals
Nieuwpoort 4-9660 Brakel**
Tel. 055/42.56.92

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD

alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79

BOEKHANDEL

Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde

Tel: 055/31.44.77
Fax: 055/30.03.45

de specialzaak voor
verrekijkers, telescopen
sterrenkijkers

Nederstraat 20
9700 Oudenaarde
055/31.18.01

grote keuze, alle merken

speciale condities voor
Natuurpunt-leden

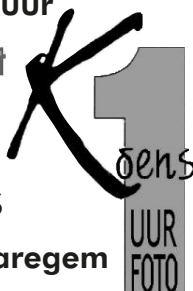
uw kwaliteitsfoto's in 1 uur

Koen Snauwaert

SPECTOR

NIKON OLYMPUS

Stationsstraat 63 - 8790 Waregem
Tel: 056/60.52.16

**Boomkwekerij
DE BOCK LV**

Wij zijn specialisten in:

*Sierheesters, Rozen, Bamboes,
Vaste planten, Coniferen, Sierbomen,
Haagplanten, Fruitbomen.*

Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename

Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax: 055/31.35.83

POLET ACCOUNTANCY BVBA
Boekhouding - Fiscaliteit - BTW
Eenmanszaken - Vennootschappen

Pascal Polet

Meiweg 30, 9870 Zulte

Tel: 056/61.53.27

Fax: 056/61.79.01

Gsm: 0476/44.90.91

Email: polet.accountancy@skynet.be

TUINAANLEG
specialiteit
opritten en terrassen

tuinarchitect

VAN COLENBERGHE ERIC

Pontstraat 72 - 9870 Zulte
Tel. / Fax: 056/60.40.21

P.V.S.
electronic
developments
b.v.b.a.

ELEKTRONICA
ontwerp - productie - repair

Voor alle inlichtingen: **055/49.60.12** of
info@pvsed.com

Neerstraat 28, 9636 Nederzwalm. BE 866.983.228

Latijn en Grieks

■ **Emiel De Jaeger**

Geur is een belangrijk element in de wereld van plant en dier, met name voor de voortplanting. Geurstoffen spelen een grote rol in de aantrekking van de geslachten bij de dieren, maar ook de planten gebruiken geuren om bestuivers te lokken.

Het Latijnse woord voor geur is ons allicht niet vreemd: odor (Fr.: odeur); er zijn een paar afleidingen: odorus, odoratus en odoratissimus (superlatief) (welriekend), inodorus (reukeloos) en een aantal samenstellingen met planten: alliiodorus, citriodorus, pyriodorus, rosaedorus en odorifer.

Een ander woord is fragrans = geurend; daarvan ook een superlatief fragrantissimus en de samenstelling albobfragrans

■ **odorus** = welriekend (L) < odor + adj. uitgang.

Clitocybe odora **Kummer** (tricholomataceae): Groene anijs(trechter)zwam, - grijs-okker met blauwgroene tint, duidelijke anijsgeur.

Eschweilera odora (Lecythaceae): boom met hard, sterk en zwaar hout, grijsbruin (manbarklak).

Narcissus x odorus (N. jonquilla x N. pseudonarcissus) (amaryllidaceae): Kampernel - bleekgele bloemen, sterk geurend, met klokvormige trompet.

■ **odoratus** = welriekend = V.D. van odorare = welriekend maken < odor.

Aerides odoratum (orchidaceae): blad donkergroen, langwerpige-eivormig, vlezig; bloemen wasachtig wit/crèmekleurig, bloemdekbladen met rode punten, lippen wit met paarse vlekken.

Agrimonia odorata auct. (rosaceae): Welriekende agrimonie - geurig.

Anthoxanthum odoratum L. (poaceae): (Gewoon) Reukgras - sterke cumarine-geur.

Asperula odorata L. (Galium odoratum Scop.) (rubiaceae): Lievevrouwebedstro, Geurig ruwkruid -

blad relatief groot, lancetvormig, kransen van zes tot acht, stekelpuntig; bloemen zuiver wit, zoetgeurend, platte, vertakte trossen, bij verwelking welriekend (cumarine).

Cananga odorata Hook.f. & Thom. (annonaceae): Ylang-ylang, Kenanga, Cananga - bloemen groen(geel), klokvormig; zoete geur (hyacinten en kruidnagel); bloemen leveren cananga-olie (ilang-ilang-olie).

Cedrella odorata (meliaceae): sterk aromatisch hout (ceder); tropisch Amerika.

Hierochloa odorata Beauv. (poaceae): Veenreukgras, Honinggras - kruipende wortelstok met uitlopers; bladeren van bloeistengel zeer kort, die van de vegetatieve stengels veel langer (tot 30 cm); bloeiwijze losse pluim; aartjes aan de voet groen of paars, bovenaan goudbruin; ruikt naar cumarine.

Lathyrus odoratus L. (fabaceae): Pronkerwt, Welriekende lathyrus, Siererwt - blaadjes dofgroen, ovaal, met stekelpuntje (bladrank); grote, bonte, welriekende bloemen, roze, wit of paars; peul behaard.

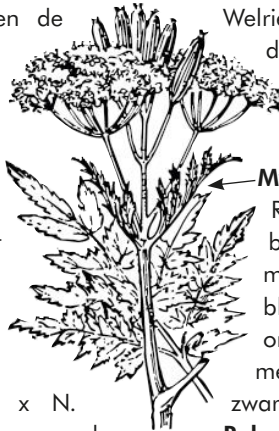
Myrrhis odorata Scop. (apiaceae): Roomse Kervel, Kruidmoes, Mirrekervel - blad drievoudig geveerd, zacht behaard, meestal witachtige tekening, geurig; bloemen klein, wit, in schermen, geen omwindsels; vruchten lancet-vormig, met ribben, kort stekelharig, bij rijpheid zwartbruin; ruikt bij kneuzing sterk naar anijs.

Polygonatum odoratum Druce (liliaceae): (Welriekende) Salomonszegel, Duinsalomonszegel - stengel met duidelijke lijsten; bladeren in twee rijen, eirond/langwerpig; bloeiwijze met trosjes van 1 of 2 bloemen (soms 3-5), naar één kant, zoete geur; bessen groen, later blauwzwart, zeer giftig.

Reseda odorata L. (resedaceae): Tuinreseda, Wouw - blad spatelvormig, glad; bloemen vier tot zeven onopvallende geelwitte (of groenachtige) kroonbladen en oranjegele meeldraden, geurig (reseda-olie).

Rosa x odorata Sw. (R. gigantea x R. chinensis) (Rosa sinensis fragrans, Rosa indica fragrans) (rosaceae) - bloemen meestal sterk geurend.

Rubus odoratus L. (rosaceae): Roodbloeiende framboos, Kaneelframboos - stengels zonder stekels,

met lange rode klierharen bezet; blad enkelvoudig, vijflobbig, fluwelig, bezet met klierharen; bloemen groot, komvormig tot plat, rozerood (paarsroze), welriekend; vruchten rood.

Viola odorata L. (violaceae): Maarts viooltje, Welriekend viooltje - blad breed hart/niervormig, stompe top; bloemen welriekend, diep paarsblauw, in het midden wit, soms roze of wit.

Verklaring van 'Buddleja davidii', de wetenschappelijke naam van de vlinderstruik

Willy Herreman

Heel wat mensen hebben in hun tuin een vlinderstruik staan. Ze hebben hem daar zelf geplant, ofwel is hij er op een natuurlijke wijze gekomen.

Geloof het of niet, maar van de Buddlejafamilie komen er ongeveer honderdvijftig wilde soorten voor. Ze zijn verspreid over de tropische en subtropische gebieden van Azië, Afrika en Amerika.

De eerste soort van deze familie bereikte Engeland in 1774 en was uit Chili afkomstig. Carl Linnaeus (1707-1778, grondlegger van de wetenschappelijke binaire nomenclatuur) gaf aan deze struik de geslachtsnaam "Buddleja" en dit uit waardering (postuum) voor het vele botanische werk van Adam Buddle (1660(?)-1715).

Buddle was predikant in North Farmbridge in het Engelse graafschap Essex. Hij was een amateur botanist die zeer veel plantensoorten verzamelde en een aantal botanische werken schreef waaronder "English Flora" in 1708.

Deze uit Chili afkomstige buddlejasoort heeft gele bloemen en kreeg als soortnaam globosa wat bolvormige bloeiwijze betekent. De bloemen groeien in bolvormige clusters langs de takken. Hij wordt in een aantal tuincentra aangeboden maar leeft meestal kort omdat hij niet winterhard is.

De populaire vlinderstruik echter die wij in onze streken aantreffen is een andere soort namelijk

de *Buddleja davidii* die als bloeiwijze een lange bloempluim heeft.

Hij is afkomstig uit China en werd pas in 1869 in Europa ingevoerd (London's Kew Gardens).

De ontdekker van deze soort was de Franse jezuïet Armand David (1826-1900) die in China werkzaam was van 1862 tot 1874. De soortnaam *davidii* van deze struik verwijst dus naar hem. Deze struik geniet grote faam als nectarleverancier voor allerlei dag- en nachtvlinders. Hij groeit in ruigten, langs spoorwegen, in holten van oude muren, kaaimuren, langs oevers van waterlopen (denk maar aan de Scheldeoevers) en zelfs in de voegen tussen trottoirtegels.

Vermelden we ook nog dat Armand David naast de botanie eveneens de geologie, de mineralogie en de dierenwereld bestudeerde in verschillende Chinese gebieden. Hij was de ontdekker van talrijke diersoorten waaronder de Reuzenpanda in 1869 en het Pater-Davidshert in 1865.

Dagpauwoog op vlinderstruik foto: Gilbert De Ghesquière

De Chinezen beschouwden hem echter als een soort spion, als een dwaas, als een soort slaaf, als een leegloper die niets beters wist te doen dan dieren achterna te lopen, planten uit de grond te trekken en stenen stuk te slaan. Zelfs voor zijn collega's missionarissen was hij het voorwerp van medelijdende spot!. Gelukkig eert de wetenschappelijke wereld zijn nagedachtenis als die van een uitzonderlijk natuuronderzoeker.

1. C. A. Backer, Verklarend woordenboek van wetenschappelijke plantennamen, (2000, Uitgeverij L. J. Veen, Amsterdam, Antwerpen).

Doen ze het of doen ze het niet?

Rik Desmet

Op 15-06 had er in Brussel een studiedag over herintroductie plaats en te oordelen naar de voorbeelden die gegeven werden kan je de titel nog eens aanvullen met de vraag "hoeveel keer doen ze het?"...

Herintroductie beroert binnen het kringetje al heel lang de gemoederen en er zijn een heel pak aanhangers en een (kleiner?) aantal mensen die herintroductie niet zo zien zitten. Het was dan ook de bedoeling van het agentschap voor Natuur en Bos om na te gaan hoe het nu staat in Vlaanderen met herintroductie, met de hoop dat daar een vervolg op komt om één en ander vast te leggen. Ook al omdat er wel wat gevallen zijn waar herintroducties gebeurden zonder wetenschappelijke voorbereiding of opvolging. Bij aanvang konden de deelnemers hun mening over herintroductie kwijt bij de keuze: ja, ja maar, nee maar of nee. Benieuwd wie het tweede bolletje bij 'nee' geplakt had ...

De klassieke argumenten voor herintroductie werden nog eens herhaald: bijdrage tot behoud van de soort en volledigheid van het ecosysteem, functioneel doel, educatief en strategisch belang (herintroductie van een soort als trekker)... Ook beleving wordt aangehaald: mensen hebben bepaalde soorten graag (de bekende aaibaarheid) en ervaren het als leuk om de soort te kunnen waarnemen. Al kan je dit argument van beleving ook anders bekijken: wat is de waarde van een waarneming van een soort in een reservaat als je weet dat ze er is uitgezet, niet op een natuurlijke manier gekomen?

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen een eigenlijke herintroductie, 'restocking' waarbij een populatie aangevuld wordt, en translocatie, waarbij een bedreigde populatie (bvb door de aanleg van industrieterrein) verplaatst wordt.

De sprekers die een voorbeeld van herintroductie voorstelden (Kwabaal, Edelhert, Zwarte populier) putten zich uit in argumenten waarom bij dat project de herintroductie gepast/nodig was. Soms lijkt het dat men beslist om over te gaan tot herintroductie en

dat men dan naarstig op zoek gaat naar een waslijst van argumenten waarom het mag, tegen dan is men weeral een paar rapportjes verder... Dat men er bij een eventuele herintroductie van Edelhert bij voorbaat van uitgaat dat men de soort zal moeten blijven 'beheren' lijkt me persoonlijk niet zo'n gepast uitgangspunt als men het heeft over natuur.

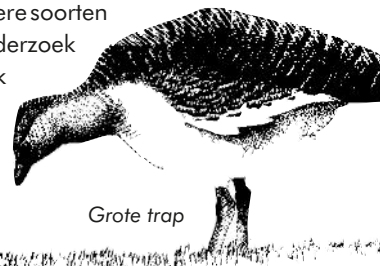
Overigens miste ik wel een spreker die een overzicht gaf van een aantal niet geslaagde voorbeelden van herintroductie...

Ook een lijstje met een overzicht van herintroducties in België zou niet misstaan hebben op een dergelijke studiedag.

Een van de beste bijdragen was die van Hugh Jansman die verhelderend werkte op gebied van genetica. Hij wees er op dat als men wil overgaan tot herintroduceren men eerst heel nauwgezet moet nagaan hoe het zit met de genetische variatie én dat men daarbij ook moet kijken naar het verleden. Zo blijken Hamsters uit België en Nederland genetisch al uit elkaar gegroeid ('genetische drift') daar waar ze vroeger geen verschil vertoonden. Voor de Otter, recent geherintroduceerd in Nederland, zijn er dan weer minder genetische verschillen binnen de West-Europese populatie. Hij waarschuwde er voor dat het inbrengen van één dier uit een afwijkende populatie in staat is om de gehele genetische samenstelling van de populatie waarin hij wordt ingevoerd te veranderen.

In 2004 werden 28 Grote trappen uitgezet in Engeland, voorjaar 2005 bleven er nog 16 van over. In 2005 werden weer 37 trappen uitgezet. Drie van de dieren doken op in Frankrijk waarvan één dicht bij de Spaanse grens. Gehoopt wordt dat deze dieren terugkeren want de vrees bestaat dat deze Grote trappen, afkomstig van Rusland, gaan kruisen met de genetisch verschillende populatie van Spanje met een verlies aan biodiversiteit als gevolg.

Hans Van Dijck had het over "de mens als Bever (ecologisch ingenieur)". Hij waarschuwde dat men zich al te vaak blindstaart op wat er gebeurt met de zeldzamere soorten terwijl uit recent onderzoek toch blijkt dat het ook met de algemene

Grote trap

soorten bergaf gaat. Tussen 1992 en 2004 namen de aantallen van 20 algemene dagvlindersoorten af met 30%! Dat, naast geslaagde voorbeelden, er ook zo veel herintroductions niet slagen heeft te maken met het feit dat we heel veel zaken niet snappen over hoe soorten hun habitat echt gebruiken, dit type onderzoek lijkt bovendien de laatste tijd niet erg populair te zijn. Hij hamerde dan ook op het belang en de noodzaak van een Vlaams biodiversiteitbeleid.

De discussieronde achteraf leverde weinig nieuwe elementen, iedereen was beleefd. Vreemd was wel dat er bij de tweede peiling bij het afsluiten van de studiedag er meer bolletjes stonden bij "nee, maar". Nu maar hopen dat deze studiedag geen verplicht nummer was maar dat er daadwerkelijk ook iets mee gebeurt.

Verslag 1 mei: Werkgroependag

Norbert Desmet

Het Liedspark te Oudenaarde op een regenachtige eerste mei toont al van 's morgens een drukte van belang: de tentoonstellingen worden opgesteld met bramen van broeder Joris, spinnen, invertebraten, slakken, onze flora, kijkers en telescopen, boeken en in de marge daarvan allerlei aanverwante zaken. Dat alles geruggensteund door een bar met drank, soep en sandwiches. Daar is werk en tijd voor nodig geweest maar onder het impuls van de IWG, in het bijzonder Anne, Ronny en Bryan, is alles in dat mooie parkkader tot een goede start gekomen. Bedoeling was nog eens de werkgroepen van Vlaamse Ardennen *plus* in de verf te zetten en nieuwe mensen aan te trekken of bekendheid te verwerven bij een ruimer publiek.

Dat publiek bleef onder de druilerige regen aan de magere kant maar toch gingen alle wandelingen door: de boeken werden er zelfs bijgehaald onder de paraplu's en we bleven ons met alle groepen, in voor- en namiddag, verbazen over wat het park alleen al te bieden had. Zelf was ik met de vogelmensen op stap en bij terugkeer was er de indruk dat ook de andere wandelingen in de smaak waren gevallen.

En de vogels, wel ze mochten er ondanks de regen wel zijn. De voormiddag spendeerden we in de stad en aan de Meerspoort en er was wel wat te beleven: de traditionele Gierzwaluwen en Kauwen boven de markt en in de Meerspoort de te verwachten soorten als Blauwe reiger maar ook een goed zingende Fitis, Tuinfluiter en Zwartkop, Grasmus, Boomklever en –kruiper en een overvliegende vroege Wielewaa als mooi sluitstuk van een lijst met 32 soorten. De namiddag ging richting vistrappen op de Schelde met een 25 deelnemers, al het dubbel van deze morgen. En nog regen maar minder. En weer allerlei goede waarnemingen, ditmaal met soorten als Oeverloper, Aalscholver en Nijlgans in de buurt van de Schelde, maar in de aangrenzende biotopen, gaande van akkertjes

over weiden naar struweel, een bonte variatie met Nachtegaal, Braamsluiper, Kievit met jong, Groene specht, een overvliegende Sperwer en een Bruine kiekendief... Nog even Kuifeend en Fuut bij een kleiput en tenslotte weer een verrassing op het einde: een Bonte vliegenvanger in het park. Er was aan de wandeling een prijs verbonden voor wie kon raden hoeveel vogelsoorten er tijdens de wandeling zouden worden waargenomen. Hugo Verschelden was er met 48 soorten dichtbij, maar schatte toch te laag: we zagen 53 soorten. Niet dat was het voornaamste, we hadden met de Vogelwerkgroepers ook boeiende discussies en uitleg over allerlei vogels waaronder ook de gewone soorten.

Misschien is dit naar volgend jaar toe mee te nemen: een werkgroependag met opendeurdag voor een groter publiek? We denken dat er vraag naar is en met goede publiciteit kan daar nog veel meer volk op af komen...

Het materiaal was geschikt, overvloedig en boeiend, het kader en de locatie prachtig, de gidsen en organisatoren gemotiveerd, wat wil je nog meer?

Plantensafari in Oudenaarde

Op stap met de Nationale Werkgroep Botanie van Natuurpunt.

Karel De Waele

15 oktober 2005: 15 deelnemers verzamelen aan de Walburgakerk voor een dagje planten-inventarisatie in kilometerhok E2-28-43, in volle centrum van Oudenaarde, van het Tacambaroplein, via het Liedtspark tot het kerkje van Pamele, van de parking aan de Mouterij tot het voetgangersbrugje over de Schelde aan de basisschool Abraham Hans. De lijst met 274 gevonden soorten is zo uitgebreid en gevarieerd, dat dit aanzet tot een nadere analyse.

Veel biotopen, veel soorten

Dat dit kilometerhok zoveel verschillende biotoopjes bevat is één van de redenen waarom ik als gids precies dit gekozen had: je moet de botanisten die van de provincies Antwerpen, Brabant en West-Vlaanderen komen toch iets wezenlijks kunnen aanbieden.

Je moet al geen specialist zijn om te vermoeden dat je in het stadspark heel wat andere planten zal vinden dan op een braakliggend terrein van één of ander verlaten fabriekspand. Dat de flora in de volkstuintjes niet te vergelijken is met deze in een gracht langs de Scheldedijk. Elk biotoop heeft zijn eigen aangepaste flora. Maar in een stadsomgeving is deze toch meestal beïnvloed door de mens. En dit heeft in dit geval zeker zijn invloed gehad op het aantal soorten, want bvb. de aanvoer van zaden van vreemde soorten via transport langs de Schelde heeft zeker dit getal opgedreven.

Het is interessant eens biotoop per biotoop te bekijken en er enkele soorten uit te pikken.

De 'natuurlijke' Scheldeoevers

Zeker langs de oude Scheldearm zijn er nog natuurlijke oevers, maar ook stroomafwaarts de stad worden de oevers minder ingenomen door beton.

Als ze niet te veel dichtgegroeid zijn met Riet, kan men er ook gemakkelijker andere planten vinden als Kalmoes, Grote engelwortel, Zwart en Veerdelig tandzaad, Harig wilgenroosje, Hop, Gele lis, Wolfspoot, Watermuur,

Waterzuring, Geoord helmkruid, Grote egelskop en Moerasandoorn. Allemaal planten die graag aanvoer hebben van voedingsstoffen via het Scheldewater.

De betonnen Scheldeoevers en -kaaien

Het grootste deel van de oevers dichterbij het centrum zijn minder natuurlijk en bestaan ofwel uit een verticale betonnen wand, al dan

Gele lis

foto: Gerard Mornie

Grote wederik

foto: Gilbert De Ghesquière

niet met een betonnen richel vlak boven de waterspiegel, of een schuine betonnen plaat met eenzelfde soort richel. Op de wand zelf kan weinig groeien. Hoogstens vindt men in de voegen eens een Wolfspoot of een Vlinderstruik, of bovenop wat Muurpeper. Op de richels vlak boven het water kan zich wel wat voedselrijk bodemmateriaal verzamelen en de zaden die via het nu en dan eens over die richel spoelende Scheldewater hier letterlijk aanspoelen, kunnen hier tot ontwikkeling

komen. Zo vonden we daar nogal wat Blauw glidkruid, ja zelfs Grote wederik en Grote kattenstaart. Ook Blaatrekkende boterbloem gedijde daar goed.

Maar dank zij de acrobatische toeren van Boudewijn Declerck deden we daar dé vondst van de dag, misschien wel dé vondst van het jaar! Eerlijkheidshalve moeten we hierbij ook vermelden dat het zeker dank zij Filip Verloove is dat deze vondst ook een naam gekregen

het verspreidingskaartje van de Belgische plantenatlas valt ten andere op dat de meeste vondsten dateren van voor 1930! Het is immers een soort die niet bestand is tegen concurrerende water- en oeverplanten als Riet e.a. Hier op die betonnen richels vindt deze grassoort dus een soort asiel, waar ze geen last heeft van concurrenten en dank zij de aanvoer van dat beetje modder en organisch materiaal kan ontkiemen en groeien.

Op de bovenkant van de kaaien, zeker waar overslag is van graan- en andere landbouwproducten vonden we in de voegen van de kaaien leuke adventieven als Vlas, Studentenkruid, Draadgierst, maar ook Vreemde ereprijs, Klein liefdesgras en Straatliefdesgras (ondersoort damiensiana).

Rijstgras

De gracht evenwijdig met de Schelde

Eventjes ten noorden van de brouwerij Liefmans konden we ook een volledig natuurlijk, niet-stedelijk stukje biotoop verkennen langs de gracht die evenwijdig met de trekweg loopt. Hier vonden we Grote waterweegbree, Valse voszegge, Mannagras, Liesgras, Gevleugeld hertshooi, Zeegroene rus en Beekpunge. Allemaal soorten die een ervaren botanist daar inderdaad kan verwachten. Vreemd misschien dat we daar geen Watermunt gevonden hebben, maar je zal ons zeker niet horen klagen over het aantal gevonden soorten!

Het Liedtspark

Ondanks de sterke stempel die de mens steeds drukt op de samenstelling van de boomlaag in een park en zelfs op de kruidlaag, konden we toch een reeks 'bossoorten' noteren, zoals Boszegge, IJle zegge, Look-zonder-look, Pinksterbloem, Ruwe smele, Brede wespenorchis, Geel nagelkruid, Robertskruid, Tengere rus, Schaduwgras, Bloedzuring en Bosandoorn. De oorsprong van het Groot hoefblad langs de vijver en van de bodembedekker Indische schijnaardbei daarentegen is duidelijk te zoeken bij menselijke ingreep. Naar de aangeplante bomen hebben we niet veel gekeken, maar toch noteerden we enkele zaailingen van Paardenkastanje, Tamme kastanje, Gewone robinia, Sneeuwbes, Zomereik en Gelderse roos. In één van de waterpartijen was het wateroppervlak volledig bedekt met een groen tapijt van de uiterst kleine blaadjes van Dwergkroos, een soort die we ook massaal aantreffen op een waterzuiveringstank van de brouwerij Liefmans.

Beekpunge

foto: Gerard Mornie

heeft: hij herkende direct Rijstgras in die voor ons onbekende graspol. Eerst vonden we twee polletjes op de rechteroever, maar later op de dag vonden we nog meerdere exemplaren op de linkeroever, steeds op die betonnen richel vlak boven het toch niet zo propere Scheldewater!

Dit is de eerste actuele vondst van dit gras in ons werkingsgebied. Vóór 1930 is er ooit eens een melding geweest in het uiterste zuiden van onze regio, eveneens in de buurt van de Schelde. Op

De Volkstuintjes en Voortuintjes

De menselijke stempel in deze tuintjes is zo erg dat het soms moeilijk te bepalen is of een soort er van nature gekomen is, of er verwilderd is. Met soorten als Tuinwolsmelk, Stijve klaverzuring, Kleine brandnetel of Tuinbingelkruid is er geen twijfel: deze soorten hebben wel dat specifieke tuinbeheer van bemesten, meermaals omspitten, enz. nodig, maar worden zeker niet met opzet door de mens daar ingezaaid.

Maar soorten als Kruisbladwolsmelk zijn meestal ooit eens aangeplant als 'mollenkruid'

en verwilderen later gemakkelijk. En ook bij Grote zandkool kan men twifelen aan de natuurlijkheid: deze plant wordt soms als ersatz-rucola gekweekt (de echte rucola is *Eruca vesicaria* subsp. *sativa*, terwijl de wetenschappelijke naam van Grote zandkool *Diplotaxis tenuifolia* is) en in de handel worden die soms wel eens met elkaar verward. Het exemplaar dat

we dus in die volkstuintjes nogal verwilderd vonden zou dus evengoed afkomstig kunnen zijn van een vroegere poging om deze te kweken...

Oude muren

Oudenaarde is een oude stad, dus zou men veel oude muren vol muurplanten verwachten. Dit was althans het verwachtingspatroon bij de Antwerpenaars en Gentenaars onder onze deelnemers. Dit viel echter redelijk tegen: het stadhuis, de Walburgatoren en andere historische gebouwen zijn onlangs gerestaureerd en daar viel dus weinig groen op te bespeuren. De oude gevels van vroeger in de omgeving van de Mouterij hebben moeten plaats ruimen voor nieuwbouw. Een groot deel van de muren van de gevangenis is onlangs ook vernieuwd. Dat belooft dus niet veel goeds voor de muurflora. Maar koppig zoals we zijn, werd elk oud muurtje grondig bekeken en zie: op de Pamelekerk vonden we toch wat Muurvaren. En ook op de gevangenis muren, die aan de vernieuwingswoede ontsnapt waren, vonden we Muurvaren, Eikvaren, Mannetjesvaren en Cotoneaster salicifolius. In de rioolputjes zochten we tevergeefs naar Tongvaren, maar vonden er toch een

Mannetjesvaren. En op een ander oud tuinmuurtje konden we Gele helmblom en Roze vetkruid noteren. Zo was iedereen toch nog tevreden.

Braakliggende terreinen

Een stad zonder braakliggende terreinen bestaat niet. Zo ook in Oudenaarde. In het gebied tussen de oude Scheldearm en het Justitiepaleis lagen er nog heel wat. Gewoon struisriet (ik moet de nieuwe Nederlandse naam van Duinriet steeds opzoeken in de flora!), Glad en Harig vingergras, Hoge fijnstraal, Kroontjeskruid, Witte honingklaver, Echt bitterkruid, Bezemkruid, Zwarte nachtschade (ondersoort schultesii), IJzerhard, Koningskaars, Venkel, Hulst, Groene munt, Rode spoorbloem, Cotoneaster dielsianus, Citroenmelisse, Wilde postelein zijn allemaal soorten die men op dergelijke terreinen kan vinden. Bij de laatste negen kan men vermoeden dat ze hun oorsprong vinden in tuintjes die daar vroeger waren of in de buurt nog zijn. De Mariadistels die we op een hoop aarde vonden vlak bij een archeologische opgraving op linkeroever vormen een apart geval: zou het mogelijk zijn dat er in de opgegraven aarde nog zaadmateriaal zat van vroegere tuinen met geneeskragtige planten zoals deze prachtige distelsoort ???

Spoorberm en talud aan de brug

Tot slot mag ik niet vergeten de Bosrank te vermelden die in de omgeving van de parking achter de Mouterij en vooral op de spoorberm voorkomt. Ook Kruldistel en Grote kaardenbol werden hier gevonden. En uiteraard groeit ook de Japanse duizendknoop hier overvloedig ... maar daar zijn we als botanisten toch niet zo gelukkig mee!

We constateerden ook dat enkele aangeplante boom- en struiksoorten op de talud naar de brug zich reeds aan het uitzaaïen zijn, zoals Spaanse aak en Hazelaar.

Het zal de lezer dus niet verwonderen dat de deelnemers tevreden waren over de oogst van dit dagje botaniseren in Oudenaarde. Botaniseren in een stad zorgt steeds

voor verrassende vondsten. We zijn er zeker van dat ook Ronse en Zottegem de moeite waard zijn. Wie neemt de uitdaging aan? De resultaten mogen altijd naar de auteur van dit artikel gestuurd worden, die ze dan zal doorsturen naar de Flora Databank in Brussel. Ook in 2006 plant de Nationale Werkgroep Botanie een inventarisatie in een stedelijk milieu op 21 oktober in Dendermonde. Wie door het lezen van dit artikel goesting gekregen heeft om dit ook eens mee te maken, moet maar eens kijken in de kalender in 'Meander'.

Zonder voetbal

Karel De Waele

Aavondwandeling in de omgeving van het kasteel Ooidonk in Bachte-Maria-Lerne op woensdag 17 mei 2006. Gids: Karel De Waele. Dln.38.

Ondanks de dreigende weersvoorspellingen kwamen toch, van heinde en verre, 38 deelnemers opdagen, die blijkbaar liever eens kwamen luisteren naar de avondgeluiden van Merel, Zanglijster, Zwartkop, Winterkoning en Koolmees, in plaats van op TV te kijken naar de finale van één of andere belangrijke voetbalmatch tussen Milaan en ik weet niet meer welke Engelse ploeg. (nvdr: Karel en voetbal, het komt nooit goed; in werkelijkheid ging die match tussen Barcelona en Arsenal!)

Al van bij de start konden we de blauwe velden van Overblijvende ossentong langs de wegkant bewonderen. We zagen verschillende Blauwe reigers af en aan vliegen. Op de oude Leie zwom een Fuut en een Meerkoet zat rustig te broeden op zijn/haar nest op een omgevallen boom in het water. Op de Maagendijk zagen we verschillende eikenbomen vol Aardappelgallen.

Naarmate het donkerder werd viel het witte lint van bloeiend Fluitenkruid meer en meer op, toch veel mooier dan die gemaaide graskanten en zeker mooier dan die platgespoten bermen, die we toch hier en daar ook nog zagen! De echte regen kwam gelukkig pas op het einde van de natuurwandeling,

toen we praktisch aan het beginpunt terug waren, en later op de avond terwijl we op een terrasje van een plaatselijke herberg, veilig onder een grote parasol, nog wat zaten na te genieten.

Akkervogelproject

Het akkervogelproject neemt dit jaar zijn aanloop en is met een goed elan gestart: de vraag naar beheerscontracten overschrijdt het budget voor de verschillende aangeboden mogelijkheden, gaande van halfjaarlijkse braaklegging tot graanranden. De bedoeling is om, in samenwerking met de provincie en het RLVA, dit soortbeschermingsproject te ondersteunen en Geelgorzen, leeuweriken en co een kans te bieden.

Het is een project dat ook al in het Heuvelland en Hoegaarden loopt met goed resultaat. Bij ons is het een pilootproject voor twee jaar dat, als het goed loopt, kan bestendig worden in beheerscontracten via de VLM.

We zouden dit jaar met ons vogelkijkend publiek een inspanning moeten doen om Geelgorzen, Grauwe gorzen, Veldleeuweriken, Patrijzen en alle akkergebonden vogels goed in de gaten te houden. We willen zeker weten waar en met hoeveel die akkervogels in onze regio nog voorkomen. Geef dus alleszins je gegevens door aan de Vogelwerkgroep. Mensen die actief willen meewerken kunnen ook contact opnemen met Paul Haustraete van het RLVA, De Biesestraat, 9600 Ronse, www.rlva.be.

de wassende maan c.v.
 biodynamische tuinbouwcoöperatieve
 beekstraat 35, 9800 astene - dieinze
 teln 09-386.82.14, fax 09-380.21.70

openingsuren winkel:
 - donderdag 16 - 19u
 - vrijdag 10 - 19u
 - zaterdag 9 - 13u

www.dewassendemaan.be

Vogelwaarnemingen van maart tot mei 2006

Jurgen Dewolf

Voorjaar 2006. De terugkeer van onze zomergasten uit zuidelijker oorden zorgt ook bij menig vogelkijker voor een aangenaam lentegevoel, al was daar met het erbarmelijk weer in de maand mei soms weinig van te merken. Naast de terugkeer van onze eigen broedvogels zorgen waarnemingen van schaarsere doortrekkers voor het nodige vogelplezier:

Ooievaar: 2/3: Nederename: 7 ex. NO (GGR); 12/3: Zingem: 1 ex. NO (EVDA); 16/3: Berchem: 1 ex N (NDS); 21/3: Leupegem, Schapendries: 3 ex N (SDH); 24/3: Ronse, Kruisstraat: 20-tal ex. over (AFO); 19/4: Wannegem-Lede: 1 ex. NO (GCO).

Zwarte ooievaar: 16/5: Mater, Bos 't Ename: 1 ex. over (GTA). **Rotgans:** 26/3: Olsene; Pereboomplas: 1 ex. (DPA). **Tafeleend:** 19/3 tot 24/4: 1 leucistisch vrouwtje (DVDP, DDG). **Krooneend:** 22/3 tot 1/4: Nazareth, Callemoeie: 1 vrouwtje (DPA). **Brilduiker:** 5/3: Nazareth, Callemoeie: mannetje nog aanwezig (NGE); 12/3: Oudenaarde, Schelde ten N van vistrap: 7 mannetjes (DDG).

Zwarte wouw

foto: Gerard Mornie

Grote barmstij

foto: Jacques Vanheuweryn

waarnemingen van doortrekkende Zwarte Wouwen, Purperreigers of Ooievaars, dat blijft steeds genieten. Dat voor sommigen ook in onze streek een echte adrenalinestoot is weggelegd, bewijzen de zeldzame waarnemingen van een Hop in een tuin en vooral van een overtrekkende Schreeuwarend! Wat volgt is een selectie van opmerkelijke waarnemingen.

Futen tot eenden

Geoorde fuut: 7/4: Nazareth, Callemoeie: 1 ex. (NGE); 8/4: Eke, Tweelingsput: 1 ex. (FGH, DVB); 1/5: Oudenaarde, Donk: 2 ex. (NGE). **Kleine zilverreiger:** 14/5: Zingem, Grootmeers: 1 ex. (EVDA, PES); 21/5: Kwaremont: 1 ex. (LTE). **Purperreiger:** 23/4: Oudenaarde, opgespoten terrein: 1 N (BHE, NGE) en (zelfde?) Zingem, Grootmeers: 1 ex. landend (JVE). **Roerdomp:** 4/3 en 10/4: Grammene, Oude Leie: 1 ex. (ADE). **Woudaap:** 18/5: Heurne, Dal: 1 zp (LME).

Roofvogels

Rode wouw: 27/3: Ronse, Hotond: 1 ex. over (AFO); 15/4: Ronse: 1 ex. ZO (DVE); 13/5: St-Blasius-Boekel, Perlinckbeekvallei: 1 ex. (LNE); 27/5: Heurne: 1 ex. naar zuid (LME). **Zwarte wouw:** 23/4: Mater, Noenendal: 1 ex. over (BHE); 26/4: Wannegem-Lede: 1 ex. NO (GCO); 4/5: Ronse: 1 ex. ZZW (DVE); 15/5: Parike: 1 ex. pleisterend (GDK). **Visarend:** 3/5: Etikhove: 1 ex. eerst op grond en vervolgens op een elektriciteitspaal etend van een vis (WAE, JCO). **Schreeuwarend:** 22/4: Oudenaarde, Donk: 1 ex. naar NO (NGE)!!!!!!! **Smelleken:** 15/3: Zingem, Grootmeers: 1 ex. (PES); 16/4: Maarkedal: 1 ex. overvliegend (NGE).

Rallen tot stern

Meerkoet: 12/6: Astene, Leyhoek: 1 "albino" (DPA). **Kraanvogel:** begin mei: Zingem: 1 ex. (med. PVDB).

Bontbekplevier: 16/5: Oudenaarde, opgespoten terrein: 1 ex. (NGE). **Bokje:** 4/3: Oudenaarde; opgespoten terrein: 1 ex. (BHE); 24/3: Olsene, Pereboomplas: 1 ex. (DPA). **Houtsnip:** 19/3: Zingem, Weiput: 1 ex. (JVH); 8/4: Mater, Bos t'Ename: 1 ex. (PBL). **Wulp:** 1/3: Zingem, Kleinmeers: 7 ex. (JVH). **Bosruiter:** 23/4: Meilegem, Kaaimers: 4 ex. (BHE). **Zwarte ruiter:** 23/4: Oudenaarde, opgespoten terrein: 1 ex. tp (BHE, NGE). **Pontische meeuw:** 4/4: Deinze, Noorderwal: 1, 2e kalenderjaar (NGE). **Geelpootmeeuw:** 4/4: Deinze, Noorderwal: 1, 4e kalenderjaar (NGE). **Zwarte stern:** 10/5: Eke, Tweelingsput: 1 ex. (FGH); 28/5: Nazareth, Callemoeie: 1 ex. (BDE).

Duiven tot Kruisbekken

Hop: 14/4: Maarke-Kerkem: 1 ex gefotografeerd in tuin (LBA)! **Middelste bonte specht:** 16/3: Ruien, Kluisbos: 1 ex. (JDW, NDS); 1/4: Elst: 1 ex. kort pleisterend in tuin en dan ZZW (FDW). **Draaihals:** 25/4: Wannegem-Lede: 1 ex. pleisterend (GCO). **Noordse gele kwik:** 9/5: Nazareth, Callemoeie: 1 m (NGE). **Engelse gele kwik:** 9/5: Nazareth, Callemoeie: 1 mannetje (NGE). **Rouwkwik:** 16/4: Nazareth, Callemoeie: 1 ex. (DVB). **Fluiter:** 23/4: Ronse, Bois Joly: 1 zp (DVE). **Vuurgoudhaan:** 26/3: Heurne, kasteelpark: 1 zp (LME). **Cettis zanger:** 9/4: Ruien, Rietveld: 2 zp (TLI); begin april: Semmerzake, Bolveerput: 1 zp (FVB). **Beflijster:** 15/4: Ronse, Baremeers: 1 mannetje (DVE). **Gekraagde roodstaart:** 31/5: Heurne, Dal: 1 zp in knotwilgenrij (LME). Ook waarnemingen te Wannegem-Lede (GCO) en van een koppel in een boomgaard te Bevere (PDR), maar de meeste waarnemingen (tot 3zp) traditioneel uit de buurt van Eke in knotwilgenrijen (NVW, BHE). **Bonte Vliegenvanger:** 23/4: St-Maria-Oudenhove: 1 ex. in tuin (WVH); 25/4: Wannegem-Lede: 1 ex. (GCO); 1/5: Oudenaarde, park Liedts: 1 ex. (GTA, DDG). **Grote barmsijs:** 13/3: Nazareth: 2 ex. in een els in de tuin (PES); 12/6 en 14/3: Zulte: resp. 1 mannetje en 1 vrouwtje in tuin (DPA); 22/3: Wannegem-Lede: 2 + 18 ex. O (GCO). **Noordse goudvink:** Zulte: tot voorbij half april af en toe mannetje in tuin (DPA). **Appelvink:** 22/3: Eine: 2 ex. pleisterend (BVDH); 15/4: Volkegem: 1 ex. OZO (NGE). **Grauwe gors:** 11/5: Heurne, Kouter: 1 zp (LME).
Dank aan alle waarnemers.

Middelste bonte specht

Na de waarnemingen in de winterperiode is het wat stil geworden rond de Middelste bonte specht. Is de soort nog gezien tijdens het broedseizoen? Of heb je goed gezocht maar niets gevonden? Laat het ons alvast weten!

In Bois Joly lijken ze alvast niet meer aanwezig. In het Bos t'Ename werd goed gezocht, eerst zonder resultaat. Maar uiteindelijk werd er toch een roepend exemplaar waargenomen in het broedseizoen. Komen ze tot broeden of is het een eenzaam individu met een territorium?

En hoe zit het met de andere bossen? Kluisbos, Bouvelobos, Lozerbos, Kordaal, ... Heeft iemand een idee? We kijken alvast uit naar de resultaten!

En wie toch de hele tijd in het bos heeft rondgelopen, kan ons meteen waarnemingen van andere spechten doorgeven, zoals de Zwarte specht en de Kleine en Grote bonte specht.

Vergeet niet: alle vogelwaarnemingen zijn meer dan welkom op de site van de vogelwerkgroep www.vwg-vlaamseardennenplus.be!

We delen in de rouw van

- Jacques Vanheueverswyn en familie bij het overlijden van moeder Denise Goossens, geboren te Nazareth op 21 maart 1926 en thuis overleden op 22 april 2006.

- Magda Van Hove en Katrien Danhieux bij het overlijden van echtgenoot en vader Daniël Danhieux, geboren te Gent op 8 juni 1950 en overleden op 28 april 2006.

Daniël zette zich in, eerst bij De Wielewaal en sedert de fusie bij Natuurpunt Gent om, ondermeer via de organisatie van talloze excursies en winteravonden, tal van mensen kennis bij te brengen over de natuur en hen er van te laten genieten. Hij had ook lange tijd een goede binding met Schelde-Leie en was vroeger op veel uitstappen van die afdeling aanwezig.

Hij was ondervoorzitter van de afdeling Gent en vertegenwoordiger in de Gentse MiNaraad. Hij had een grote zin voor verantwoordelijkheid, was enthousiast, intelligent, bescheiden en begripvol. Hij was bovenal een goed mens.

Verslag Viroinuitstap 5 juni 2006

Ronny De Clercq, gids / IWG Lampyris

Naar jaarlijkse traditie trokken we op tweede Sinterklaas op uitstap naar het zuiden van ons land: de streek van de Viroin. Op één van de eerste redelijke dagen van dit koude, regenachtige jaar verzamelden zich in Nismes een vijftiengigtal liefhebbers van kleine beestjes voor een daguitstap in de natuur.

Hazelworm

foto: Hugo Verschelden

Icarusblauwtje

foto: Hugo Verschelden

In de voormiddag trokken we de 'Tienne Breumont' op, een kale kalkheuvel net ten noorden van het dorp Nismes. We waren dit jaar precies op tijd voor de vele bloeiende orchideeën die een bezoekje aan deze streek zeker de moeite waard maken: Vliegenorchis, Mannetjesorchis, Poppenorchis, Bokkenorchis, Muggenorchis, Bergnachtorchis, Wespenorchis, Groene nachtorchis,... het leek wel een uitstap van

de plantenwerkgroep! Het kalkgrasland is ook de groeiplaats van Herfsttijloos en Stinkend nieskruid. De vele bloemen van Vleugeltjesbloem, Slangekruid, Kogelbloem, Kleine steentijm, Zonneroosjes en veel andere, waren een aantrekkelijke voedselbron voor vlinders zoals Dwergblauwtje, Bruin dikkopje, Akkerparelmoervlinder, Kalkgraslanddikkopje, Boswitje, Groentje, Koningspage, Koninginnepage, Kleine vuurvlinder, Aardbeivlinder, Gewoon hooibeestje, Bruinblauwtje en Klaverblauwtje.

We zagen er ook onze eerste Distelvlinders van 't jaar. Blijkbaar waren een paar dagen zuidenwind voldoende om deze trekkers tot bij ons te brengen. (Ondertussen, 17 juni, zijn ze in de Vlaamse Ardennen ook al talrijk aangekomen).

De vele kuilen op de heuveltop, overblijfselen van een bombardement in de tweede wereldoorlog, vormen iets vochtiger plekje op deze droge kalkheuvel. Dat zijn de plaatsen waar op een zonnige dag, gezocht moet worden naar slakken en dergelijke. We vonden er een paar leukerds: Kleine regenslak en Haverkorrel. In een mierennest onder een steen vonden we zelfs het Mierenpissebed. Een ongeveer 2-3 millimeter groot, wit pissebedje dat enkel in mierennesten leeft, niet zo evident om te vinden dus!

De Junikever, die er uitziet als een iets kleinere bleke meikever, was ook van de partij. Minder massaal als vorig jaar maar toch overal aanwezig was de Rozekever. Verder zagen we nog de Geringde roofwants, Rode koekoekshommel (een reusachtige!), Steilkopje, Blauwe snuitkever ...

De gewervelden werden vertegenwoordigd door de Muurhagedis, Buizerd, Boompieper en Geelgors.

Na onze middagpicknick op de bankjes aan de 'Fondry des Chiens' trokken we ook hier op verkenning. Persoonlijk ben ik nog altijd van mening dat het kappen van de bomen op die plaats, negatief was voor de vlinders die daar vroeger massaal vlogen. Naar het schijnt zou het kappen echter goed zijn voor bepaalde wantsen. Enkele soorten zouden hier voor 't eerst in België zijn gevonden!

Enkele opvallende plantjes die we noteerden: Wildemanskruid, met wilde vruchtenpruikjes, Welriekende salomonszegel, het kleine broertje van onze Salomonszegel, Cipreswolfsmelk en

Kruisbladwalstro.

Er vlogen: Boterbloempje (een spannertje), Klaverspanner, Atalanta, Oranjetipje, Bont zandoogje, Bont dikkopje en Icarusblauwtje. De Groene zandloopkevers waren blijkbaar allemaal op jacht, Munthaantjes zaten zoals het hoort op Wollige munt en overal zagen we kleurige Bloedcicaden.

Na een frisse pint/Dame Blanche in 't dorp van Nismes, trokken we nog de heuvel op aan de 'Roche à Lomme'. (vroeger 'Roche à l'Homme'; de nieuwe schrijfwijze gaat terug naar de Middeleeuwen toen de rots diende als het meest zuidelijke punt van de

Pyjamawants, Vuurwants, Veldkrekel, Hoornaar en nieuw voor deze streek: de Beekrombout: een prachtige libel! Op de vochtiger plaatsjes vonden we Heideslak en Opperolde tandslak.

En er vlogen: Zuidelijke luzernevlinder, Argusvlinder, Citroenvlinder, Klein geaderd witje, Kleine vos, Rotsvlinder ...

Ook hier enkele opvallende planten zoals Belladonna, Engbloem, een heel veld Wilde akelei, Duinroosje, Kraailook, Bloedooievaarsbek, Elsbes en een plant die we hier nog niet eerder zagen: de Alpenandoorn!

Als afsluiter toverde ik nog een prachtige Hazelworm vanonder een steen, alsof ik hem er zelf verstopt had!

Een mooie dag, veel gezien en alweer veel te snel voorbij. Misschien moeten we hier toch eens een Viroinweekend van maken 't komende jaar ...

Cursus paddestoelen voor gevorderden

Dit najaar organiseert Natuurpunt Scheldevallei een zesdelige cursus 'paddestoelen voor gevorderden'. De lessenreeks is gericht op determinatie van zwammen in het veld aan de hand van determinatiesleutels. Dit gebeurt in de natuurgebieden verspreid over de regio: Bois Joly en Pyreneeën te Ronse, Eeckhoutbos te Maarke-Kerkem, Bos t' Ename te Oudenaarde, Hospicebossen te Nazareth en het Ingelbos te Kluisbergen.

De data waarop deze excursies doorgaan zijn 9, 16 en 23 september, 7, 21 en 28 oktober 2006. Dit telkens van 14u tot 17u.

Deze lessen worden gegeven door Hans Vermeulen, educatief medewerker van Natuurpunt Educatie.

Ben je geïnteresseerd? Wacht dan niet langer en schrijf je in door overschrijving van € 15 (€ 20 voor niet-leden) op reknr. 891-2540092-60 van Natuurpunt Scheldevallei, Burg. P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper. Je ontvangt dan alle praktische afspraken i.v.m. deze cursus. Het aantal deelnemers is beperkt tot 24.

Inlichtingen kun je steeds bekomen bij Jacques Vanheeuverswyn, Burg. P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper, Jacques.Vanheeuverswyn@pandora.be of telefoon 09/324.09.42.

IWG op zoek naar planten foto: Hugo Verschelden

Kleine vos! foto: Hugo Verschelden

'Pays de Lomme', een van de oudste en uitgestrekte leengebieden dat later het Graafschap Namen werd).

Op het warme grasland van deze heuvelrug, hooguitstekend boven de samenvloeiing van de Eau Blanche en Eau Noire (die verder stromen als de Viroin), zagen we naast nog meer Gouden torren, Zwarte smalbok, Mierenzakkever, Reuzenhaantje,

Muizenissen

Norbert Desmet

Men heeft geen glazen bol nodig om te vermoeden dat 2006 een slecht broedjaar wordt voor Bosuilen! De inhoud van braakballen wees dit voorjaar al op een nakende catastrofe: bijna de helft van de braakballen bestond uit gras en zand, wat wil zeggen dat regenwormen het noodmenu waren. Het was voor de Bosuilen een beetje behelpen deze winter: op 12 prooien vond hij een jong Konijn, twee Driedoornige mestkevers en amper een enkele Bosmuis, deze laatste normaal het stapelvoedsel, verder vier vogels en evenveel Rosse woelmuizen. Deze laatsten zijn samen met de Bosmuis en de Bosspitsmuis als bosbewoners vaste klanten op het menu. Tot daar de inhoud van tien braakballen, wat weinig, maar Bosuilen gooien hun braakballen nu eenmaal niet onder hun roestboom... En dan Wortegem met zijn naaldhout en steeds zeldzamer wordende Ransuilen op de roestplaats in de winter: op een totaal van 33 prooien vonden we 17 Aardmuizen, die samen met een Ondergrondse en twee Rosse woelmuizen het leeuwendeel van het wintermenu vormden. De eerste twee soorten worden in grasland gevangen buiten het bos en waarschijnlijk keren de uilen herhaaldelijk terug naar dezelfde oude weiden en wegbermen. Aan raaigras hebben ze geen boodschap omdat daar geen muizen in voorkomen... Verder op het menu stonden vier Bosmuizen en 1 jonge Bruine rat en als vogels: een Merel, een Groenling, 2 musachtigen, 2 lijsterachtigen en twee onbekende soorten. Ransuilen zoeken vaak ook vogelslaapplaatsen op.

En zelfs op vakantie kunnen we het niet laten: bij boer Louis in La Brenne (Fr) bekeken we ook een ransuilenmenu en hier vonden we als prooi vijf Veldmuizen, naast een Rosse woelmuis, zeven Bosmuizen, mogelijks een Grote bosmuis en twee vogels. Een stuk huid met schubben liet ons denken aan hagedis.... De Steenuil die er op zolder woont at dan weer 6 Huispspitsmuizen, 2 Bosmuizen, 2 Veldmuizen en 1 Rosse woelmuis als enige determineerbare resten. In deze streek is de Veldmuis duidelijk goed aanwezig en de kleine, ook bij ons

talrijk voorkomende Huispspitsmuis, is voor de Steenuil alledaagse kost. We willen het lijstje afmaken met de Kerkuil waarvan we in de Argonne (Fr) in een oud schuurtje wat braakballen vonden, waarvan we eerst dachten dat er een paar van een reuzenuil voort kwamen: 10 op 2 cm! En daarin kikkerbeentjes, 2 Spreeuwen (slaapplaats in het riet), 2 Dwergmuizen, 1 Grote bosmuis (ginder gewoon), 1 Bosspitsmuis, 1 Waterspitsmuis (zeldzaam!), 1 Veldmuis en 1 Mol. Van afwisseling en aantallen gesproken!

Grensoverschrijdende padden

Daniël Packet

De natuur bleef dit jaar lang in winterslaap en dat deden de padden dus ook.

Einde maart kwamen ze dan toch in actie. Op de grensscheiding tussen Kruishoutem en Waregem was dat duidelijk te zien aan de vele verpletterde koppeltjes op het wegdek. Op maandagmorgen 27.03 werden ongeveer 150 verkeersslachtoffers geteld. Hier moest iets aan gedaan worden!

Doordat de boordstenen aan de brug over de E17 in de Meirestraat aan de zijde van de broedvijver verder doorlopen dan aan de andere kant van de weg, zitten de padden in de val en blijven ze rondspringen op het wegdek, met catastrofale gevolgen van dien.

Aangezien de plaats tot Kruishoutem behoort werd contact opgenomen met de gemeentelijke milieudienst. Al vlug werd duidelijk dat gebruik kon gemaakt worden van de afrastering die vroeger in Lozer (vooraleer er tunnels waren) goede dienst heeft bewezen. Dezelfde dag werd 120 meter draad geplaatst en werden 15 emmers ingegraven.

De volgende morgen met grote nieuwsgierigheid richting Meirestraat en de moeite werd beloond: 172 padden

LE ROY RINASSUR BVBA

Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: rinassur@tiscalinet.be

verzekeringsmakelaar nr. 13839

**ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN
VERZEKERINGEN**

werden uit de emmers geplukt en veilig naar de naastliggende vijver gebracht. In 9 dagen werden 432 padden overgezet. We kwamen hier jammer genoeg 3 dagen te laat voor de 150 verpletterde padden maar volgend jaar zullen we tijdig op post zijn.

Diavorstellingen

Dit najaar staan er weer enkele mooie diavoordrachten op stapel. We geven je hier reeds de data zodat je deze alvast in je agenda kunt noteren. Met wat uitleg hopen we je warm te maken om deze activiteiten niet te missen.

■ Zaterdag 21 oktober 2006: 'Zuid-Spanje tot de Noordpoolcirkel'.

We openen ons diaseizoen met een klepper van formaat. In een zachtvlootende overvloed, begeleid door sfeermuziek, toont Norbert Huys ons zijn 'best of', resultaat van meer dan dertig jaar gedreven fotografie, van Zuid-Spanje tot boven de Noordpoolcirkel, van de Vlaamse kust tot Polen, alles op het ritme van de vier seizoenen. Het wordt beslist een diavoordracht om je vingers van af te likken.

■ Vrijdag 10 november 2006: 'IJsland'.

Heidi en Jeroen Vanheeuverswyn en Lies De Mol brengen ons een verslag van hun IJslandreis in 2005. In augustus van dat jaar trokken 8 jongeren in een volgeladen minibusje en met 4 tentjes naar IJsland. Omwille van de overzet met de ferry vanuit Denemarken was er een verplichte driedaagse stop op de Faerøereilanden. De prachtige natuur daar maakte hen al heel nieuwsgierig naar IJsland. Eens op IJsland aangekomen maakten ze 14 dagen lang kennis met de enorme uitgestrektheid, vulkanen, warmwaterbronnen, solfatarenvelden, indrukwekkende watervallen, geisers en vooral met het soms barre, koude weer. Ook al waren de Papegaaiduikers niet meer van de partij, toch kenden ze enkele hoogtepunten met o.a. de Bultrug en de IJsduiker. Hier en daar probeerden ze ook een stukje cultuur mee te pikken op hun rondreis.

■ Zaterdag 18 november 2006: 'Zeeland, Noord Frankrijk, rijke natuurbestemmingen vlak bij huis'.

Je hoeft niet altijd ver te reizen om uitzonderlijke

natuur te zien. De grensgebieden van West-Vlaanderen, Zeeland en Noord-Frankrijk tellen heel wat rijke natuurgebieden waar natuurobservatie én natuurfotografie gemakkelijker zijn dan bij ons. Deze diareeks van Patrick Keirsebilck neemt je mee door twee grensprovincies, nog geen 100 kilometer uit elkaar en twee totaal verschillende landschappen.

■ Zaterdag 16 december 2006: 'Kruger Nationaal Park en Kalahari'.

Het is reeds de vierde keer op rij dat Philippe Clément onze gast is. Ditmaal zoeken we Zuid-Afrikaanse oorden op. Het Kruger Nationaal Park is ongeveer zo groot als België. Het herbergt heel wat zoogdieren (Leeuw, Buffel, Olifant, Luipaard, ...) maar ook heel wat vogelsoorten. Wie vorige diareeksen van Philippe Clément al heeft gezien weet dat we weer prachtige haarfijne beelden kunnen verwachten.

■ Zaterdag 20 januari 2007: 'Oman'.

We ontvangen dan terug Gerard Mornie met een spetterende voorstelling van zijn reis naar Oman. Verdere gegevens volgen in oktober 2006.

Rund en schaaap: aanvulling!

In Meander 2/2006 kon je lezen over een aanbod van natuurplees uit Natuurpunt reservaten. Zowel schaaap (uit de Antwerpse Polders) als Galloways en Aberdeen-Angus rund uit andere reservaten worden per pakket (rund 7 kg aan € 12,5 per kilo- schaaap 7 kg aan € 14 per kilo) vers vacuümverpakt geleverd. Als **aanvulling** melden we dat naast bestellingen via Bioshop De Zonnebloem, Parkstraat 25, 9600 te Oudenaarde (tel: 055/316430, <http://bioshop.be>) in onze streek ook bestellingen mogelijk zijn langs Bioshop Deinze, Gentpoortstraat 4 te 9800 Deinze (tel: 09/380.82.20, fax: 09/380.82.30, <http://bioshop.be>).

Verdere info via tel. of www.veeakker.be of www.natuurpunt.be of www.vanalphen.be.

We delen in de vreugde van

Nico Geiregat en Natalie Groenez bij de geboorte op 21 juni 2006 van hun dochtertje Jorunn.

**Met dank aan alle
fotografen die voor dit
of enig vorig nummer
inzendingen deden**

Zwarte wouw foto: Patrick De Rore

Bermen inventariseren foto: Luc De Clercq

Botaniseren in Waardebreeken foto: Herman De Waele

Noordse goudvink foto: Bart Heirweg

Eekhoorn foto: Pieter Espeel

Purperreiger foto: Paul Vandebulcke

Gewone pad foto: Geert Desutter

Jubileumweekend 25 jaar Burreken.

Dit jubileumweekend, ingericht door de Kern Romdom Burreken brengt een gevarieerd programma om het 25 jaar bestaan van Het Burreken te vieren. Ziehier het programma.

Vrijdagavond 8 september. Receptie met o.a voorstelling van nieuwe **wandelkaart, fotoreeks** over het leven in en om het Burreken, **aquarellen** over de Vlaamse Ardennen. Locatie: cultureel centrum Zegelsem, Teirlinckstraat (naast kerk Zegelsem) Start om 20u.

Zaterdagavond 9 september. Vleermuizen- en uilentocht. Start om 20u in het "hol van Pluto" te Horebeke, Stene te St-Kornelis-Horebeke (volg N454 richting Schorisse vanaf N°8 te Horebeke). De **diareeks** over de vleermuizen in de Vlaamse Ardennen brengt ons onmiddellijk in de juiste stemming. Aansluitend brengt een natuurgids ons naar de donkere bossen en velden waarbij we onderweg aandacht hebben voor **vleermuizen en andere nachtdieren**. We brengen een bezoek aan een **ijskelder**, die tot vleermuizen overwinteringsplaats is ingericht. Onderweg worden we getraceerd op een **spookverhaal**. Bij terugkomst is het **batcafé** open waar op het terras naar de gepaste achtergrondmuziek kan geluisterd worden terwijl je geniet van een lekker drankje.

Zondag 10 september. Voormiddag: Inwandeling van het **nieuw wandelpad**. Samenkomst om 9u aan Perreveld nr.14 te Zegelsem. (volg de natuurpunt bordjes). Onder begeleiding van een natuurgids trek je de natuur in voor een deugdlozende **wandeling** van 2,5 uur. Van wandelen krijg je trek en dus kan je **inschrijven** voor een lekker bord soep of een stevige pint met een paar broodjes. (vooraf inschrijven: 2,5 euro voor soep/bier + 2 broodjes).

In de **namiddag** kan je doorlopend en dit vanaf 14u het verkorte **wandelpad** verkennen. Je kan deelnemen aan de **familiezoektocht**. Onderweg zijn er **oude ambachten** te bekijken, staan er **infostands** met natuurweetjes en kan je genieten van de **demonstratie bosbouw met een Brabants trekpaard**. Voor zij die zich liever laten voeren is er de mogelijkheid om een **ezelstochtje** te maken. **Om 16u** brengt een vertelster een **natuurverhaal**, diep in het eikenbos verstoppt. **Om 17u: vrijlaten** van herstellende **wilde volgels** uit het vogelasielcentrum Lierde. **Rond 17u30** is er als afsluiter een muzikaal live optreden voorzien. **Doorlopend:** marktplein met verschillende **infostandjes en eetkraampjes**. Afspraak voor al deze activiteiten: Perreveld n°14 te Zegelsem. (volg de Natuurpunt bordjes). **Info:** Filip Hebbrecht 055/49.55.63 of 0477/49.89.67.

ZATERDAG 23 SEPTEMBER 2006

27 STE GROENFEEST BIOLOGISCHE KAAS- EN WIJNAVOND BASISSCHOOL ABRAHAM HANS OUDENAARDE

Kaas- of charcuterieschotel:
volwassenen 12 euro
kinderen (tot 12 jaar) 7 euro

Wandeling: start om 16 uur aan de Basisschool
Abraham Hans

Aperitief vanaf 18u30

Kaas en wijn tot 21u30

Optreden van de Jazzband "Bmaj7" vanaf 20 uur

Feestadres: Basisschool Abraham Hans, Aalststraat
180 in Oudenaarde

Inschrijven tot 19 september

Meer informatie en inschrijvingen: Milieufont Omer Wattez vzw, Kattestraat 23 in Oudenaarde,
tel. 055 30 96 66, fax 055 30 96 76, info@milieufontomerwatez.be

De volgende Meander gaat naar de drukkerij op 1 oktober. **Teksten** moeten dus ten laatste op **10 september** bij de redactie toekomen (zie colofon). Gelieve soortnamen altijd met een hoofdletter te schrijven. Indien de soortnaam uit meerdere woorden bestaat wordt alleen het eerste deel met hoofdletter geschreven.

Na 10 september volgt een oproep voor **foto's** naar alle bij de redactie bekende natuurfotografen uit de streek. Alleen staande foto's met een grootte van tenminste 2600 pixels op de verticale zijde komen in aanmerking voor de frontpagina van Meander. Foto's bedoeld voor de binnenbladzijden moeten tenminste 1000 pixels tellen op de langste zijde. Laat de naam van je foto's beginnen met je initialen (liefst 3 letters) gevolgd door een korte maar duidelijke omschrijving van het onderwerp (bv. de volledige soortnaam) en verder nog gevolgd door een volgnummer of een datum. Laat de foto's altijd in de RGB kleurenmodus staan en stuur ze liefst door als jpeg of tif.

Bestuur Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

Voorzitter	Guido Tack	0474/90.02.30	guido.tack1@telenet.be
Secretaris	Peter Breyne	09/384.73.08	peter.breyne@inbo.be
Ledenadministratie	Arsène en Yvette Benoot	09/386.38.95	arsene.benoot@skynet.be
Redactie Meander	Jo Buysse	09/385.52.89	jozef.buysse@scarlet.be
Activiteitenkalender	Filip Keirse	055/38.78.83	filip.keirse@skynet.be
Webmasters	Dominiek Decleyre	09/360.37.62	dominiek.decleyre@ugent.be
	Ivan Steenkiste	09/380.19.30	ivan.steenkiste@skynet.be
Reservatenfonds	Jacques Vanheeuverswyn	09/324.09.42	jacques.vanheeuverswyn@pandora.be
Materiaalmeester	Tom De Vreese	0396/75.53.71	tom_de_vreese@scarlet.be

Afdelingen en Kernen

Afd. Schelde-Leie	Rik Desmet	09/386.46.63	desmet.rik@scarlet.be
	André De Kimpe	09/383.71.99	andre.dekimpe@mobilif.fgov.be
Afd. Scheldevallei	Xavier Coppens	0476/60.37.85	xavier.coppens@lin.vlaanderen.be
	Jacques Vanheeuverswyn	09/324.09.42	jacques.vanheeuverswyn@pandora.be
Afd. Vlaamse Ardennen	Norbert Desmet	0494/65.33.91	desmetnorbert@hotmail.com
	Jo Cosijn	055/30.98.10	johan.cosijn@worldonline.be
Afd. Ronse	Philippe Moreaux	055/21.88.87	moreaux.philippe@skynet.be
	Wim Jourquin	055/21.70.75	wim.jourquin@skynet.be
Afd. zwalm.vallei	Jan Francois	09/361.03.00	jan.francois@pandora.be
	Geert De Knijf	055/42.16.45	geert.deknijf@inbo.be
Afd. Oudenaarde	Jean De Lafonteyne	055/45.50.36	jean.de.lafonteyne@pandora.be
	Gunther Groenez	0486/16.74.30	gunther.groenez@pandora.be
Kern Zingem	Marc Nachtergaele	09/384.15.52	marc.nachtergaele@skynet.be
Kern Rondom Burreken	Filip Hebbrecht	055/49.55.63	filip.hebbrecht@pandora.be
Kern Bos t'Ename	Tom De Vreese	0396/75.53.71	tom_de_vreese@scarlet.be

Wergroepen

Plantenwergroep	Karel De Waele	09/386.45.60	karel.de.waele@skynet.be
Vogelwergroep	Davy De Groote	0479/73.61.37	davydegroote@skynet.be
Invertebratenwergroep	Anne Fobert	055/21.01.37	anne.fobert@pandora.be

Natuurpunt overkoepelend

NP Oost Vlaanderen	Ward Stulens	09/235.47.40	ward.stulens@natuurpunt.be
--------------------	--------------	--------------	----------------------------

JNM

JNM (waarnemend)	Emma Denorme	0496/74.75.26	emma.denorme@ugent.be
------------------	--------------	---------------	-----------------------